

אייר התשפ"ו 19 הירחון התורני מבית היוצר של מוסדות ישיבת 'כסא רחמים'

כתר לראשנו

מרן גאון ישראל רבנו ראש הישיבה זצ"ל

הספירה המקשרת

הדברות.

אמנם הצדוקים בימי בית שני, ואחריהם הקראים בתקופת הגאונים, כנראה הבינו אחרת. הם הסיקו פירוש אחר בכתוב (ויקרא כ"ג ט"ו) וספרתם לכם "ממחרת השבת", ולדעתם הספירה מתחילה תמיד לאחר שבת בראשית ולא לאחר יו"ט ראשון של פסח. לפי זה חג השבועות חל לעולם ביום אחד בשבוע, אבל אין תאריך קבוע בחדש.

רבותינו הפריכו בכמה טענות סברא זו, ואחת מהמה אומר רש"י (שם פסוק י"א): שאם אתה אומר שבת בראשית אינך יודע מהי. כלומר שהתורה לא אמרה ממחרת השבת שאחרי יום הפסח. לכן השבת הסתמית הזו איננה שבת בראשית, אלא יו"ט שנקרא בשם שבת. והרמב"ם משבח ההוכחה הנ"ל יותר מכל.

הרמב"ם (בפרק ז' מהלכות תמידין ומוספין הלכה י"א) אומר: ומפי השמועה למדו שאינה שבת אלא יו"ט, והרי נאמר ביהושע "ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי", ואם תאמר שאותו הפסח בשבת אירע כמו שדימו הטפשים, היאך תלה הכתוב היתר אכילת החדש בדבר שאינו העיקר ולא הסיבה אלא נקרא במקרה. אלא מאחר שתלה הדבר במחרת הפסח, הדבר ברור שמחרת הפסח היא העילה המתירה את התקדש, ואין משגיחין על איזה יום הוא בשבוע. כידיוע, טוען האבן-עזרא (ויקרא שם) על ראייה זו: שאין ממחרת הפסח בתנ"ך הכוונה על חג הפסח, אלא ממחרת שחיטת הפסח והכוונה ממחרת י"ד בניסן, ומוכיח את זה מהכתוב "ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה" (במדבר ל"ג ג'). הראב"ע הרצה קושיותיו זאת לפני גדולי חכמי צרפת בימיו, רבינו תם ורבינו יצחק הזקן בעל התוספות, וזו הפעם היחידה כמעט שנזכר שם הרב אברהם בן עזרא בתוס' (קידושין דף ל"ז ע"ב). ושם נאמרו תירוצים שונים לדבר: או שלשון תורה לחוד ולשון נביאים לחוד, או שהפסח הכתוב כן: ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות, כלומר בט"ו בניסן אכלו מצות מתבואה ישנה, וקלוי מתבואה חדשה - בעצם היום הזה. התירוץ האחרון דחוק מבחינה לשונית, שכן כפי "הטעמים" במקרא מצות וקלוי הוא משפט אחד, ועוד כי בעצם היום הזה לא פורש על איזה יום הכוונה.

פירוש מפתיע אומר הגאון בעל ההפלאה ז"ל: הוא מוכיח ממקורות רבים שלפני מתן תורה היה הלילה הולך אחר היום שלפניו, שנאמר: "ויום ולילה לא ישובתו" (בראשית ח' כ"ב). אבל אחרי מתן תורה ניתנה תורה ונתחדשה הלכה שהיום הולך אחר הלילה, כמו לענין שבת וחגים וכדומה. מעתה מובן הדבר: מה שכתוב ממחרת הפסח יצאו בני ישראל וגו' מדבר על זמן יציאת מצרים, שאז עוד לא קיבלו תורה והלילה הולך אחר היום, ולכן יום ט"ו בניסן אינו שייך לליל ט"ו ונקרא ממחרת הפסח. אבל ביהושע כבר נקבע שהיום הולך אחרי הלילה, וא"כ ממחרת הפסח לא יתכן על יום ט"ו, שהרי ליל פסח ויומו יום אחד הם, אלא על יום ט"ז בניסן.

עומדים אנחנו בימים שבין זמן חרותנו לזמן מתן תורתנו, שמצוה עלינו לקשר את שני החגים האלה ע"י ספירת העומר מדי יום ביומו. המפרשים מסבירים טעם למצוה זו: לזכור שאין אומתנו אומה אלא בתורתה, כמאמר רבנו סעדיה גאון. ולכן קשורים שני החגים האלה, חג השחרור וחג קבלת התורה בקשר אחד שלא ינתק.

בזה אפשר להבין טעם בעל הלכות גדולות הסובר דמי ששחח ולא ספר לילה אחד, לא יוכל לספור שאר הלילות בברכה. וכן נפסק בש"ע להלכה מטעם ספק ברכות להקל. ולכאורה הדברים תמוהים, שהרי כל לילה מצוה בפני עצמה וברכה בפני עצמה וא"כ למה יפסיד שאר הברכות? זה על דרך שאמרו בגמ' שבת (דף ל"א ע"ב) מי שאכל שום וריחו נודף, יחזור ויאכל שום אחר ויהיה ריחו נודף יותר? אבל לפי ההסבר הנ"ל מובן, כיון שלא ספר לילה אחד נמצא שניתק את הקשר, ומה יועיל לספור עוד בשאר הלילות, לכן כאמור ימנה שאר הלילות בלא ברכה.

ספירת העומר אם כן מקשרת בין חג חרותנו לחג מתן תורתנו, והוא כדין שבעה נקיים שסופרת האשה לטהרתה, וכמו כלה שסופרת יום-יום עד יום נישואיה עם בחיר לבה. ספירת העומר מראה לנו **שהדת והלאומיות קשורים זה בזה**, שאין לך בן חורין אלא מי שיושב ועוסק בתורה, ולא כאותם המפרידים בין הדת והמדינה, שזו שיטת אומות העולם "אשר לאלקים לאלקים, ואשר לקיסר לקיסר"...

בניגוד לכל החגים שנכתב בתורה תאריך קבוע להם, כלומר מועד קבוע לחדש, בט"ו לחדש, באחד לחדש, בעשור לחדש וכו' - לא נמצא בחג השבועות שום מועד, רק "וביום הבכורים בהקריבכם וגו' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם" (במדבר כ"ח כ"ו), כלומר בסוף ספירת שבעה שבועות תחוגו לכם חג עצרת יום מקרא קדש. ונשאלת השאלה: מה נשתנה חג זה מכל החגים? למה לא נאמר "וביום הבכורים בששה לחדש השלישי"?

אפשר ליישב ע"פ מאמר רז"ל בר"ה (דף ה' ע"ב): עצרת לפעמים בחמשה בסיון לפעמים בששה ולפעמים בשבעה, הא כיצד? ניסן מלא ואייר חסר, בששה. שניהם מלאים, בחמשה. שניהם חסרים, בשבעה. אלא שלפי חשבון שלנו עכשיו תמיד חל עצרת בששה בסיון, בגלל שלעולם ניסן מלא בן שלשים יום ואייר חסר בן כ"ט יום. מטעם זה לא נקרא בתורה חג השבועות כחג מתן תורה, שהרי מתן תורה קבוע ועומד בשבעה בסיון לדעת ר' יוסי או בששה בסיון לדעת רבנן (ע' שבת דף פ"ו סע"ב), ואילו חג השבועות יכול להקדים עד חמשה בסיון. ומה שאומרים בתפלה "זמן מתן תורתנו", יש להסביר תקופת ההכנה לתורה, וכולל שלשת ימי הגבלה שגם בהם השיגו ישראל מעלות רמות.

כך מסבירים המפרשים מה שאומרים בהגדה של פסח: אילו קירבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דיינו. ולכאורה הוא פלא: אם קירבנו לפני הר סיני בלי תורה - מה תועלת בהר סיני? המבלי אין הרים וגבעות בעולם? אלא הכוונה: שקירבנו והנחילנו אותן ההשגות של ימי ההגבלה בלי המעמד הגבוה של קבלת עשרת

לע"נ המנוח ריני מכלוף מאזוז ז"ל נ"ע ט"ו באייר התשע"ה

לקבלת העלון במייל שלחו בקשה ל: KTR1700505152@GMAIL.COM

תורה מתוך קשיים

אש התורה

מובא בגמרא בחגיגה (י"ד ע"ב), שרבי יוחנן בן זכאי היה רוכב על חמור, ורבי אלעזר בן ערך תלמידו, היה רוכב ומלווה אותו. אמר רבי אלעזר לרבו רבי יוחנן: "הרב, תרשה לי לומר לפניך ממה שלמדתי אצלך במעשה מרכבה?". אמר לו רבי יוחנן: "כן". ירד מעל החמור, וישב להקשיב לרבי אלעזר. שאל אותו רבי אלעזר: "רבי, למה אתה יורד מעל החמור?". אמר לו רבי יוחנן: "השכינה כאן, ואני אשב על גבי החמור?". התחיל לדרוש במעשי מרכבה, והמקום כולו היה אש.

דבר דומה רבותינו סיפרו (ירושלמי חגיגה פ"ב ה"ב) על אלישע בן אבויה. בזמן ברית המילה שלו, אבויה אביו היה עשיר, ובאו לכבדו הרבה אנשים מכובדים, וגם מחכמי ישראל. אמרו החכמים: אלו מתעסקים בשלחם, מדברים פוליטיקה שטויות ומסחר, לכן בואו נשב כולנו יחד, ונעסוק בתורה. התחילו לעסוק בתורה, והנה מרוב הקדושה באה אש סביבם. נכנס אבויה, נבהל ואמר: "מה, אתם עומדים לשרוף לי את הבית? מה האש הזאת?". אמרו לו: "אל תדאג, אנחנו עוסקים בתורה, ובגלל זה יש את האש הזו, זו אש של קדושה". וכמו שמשה רבנו כשהיה בסנה נגלה אליו הקדוש ברוך הוא, שכתוב:

"וירא ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה" (שמות ג' ב'), או במתן תורה: "והו' סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש" (שמות י"ט י"ח), תמיד גילוי השכינה הוא באש. וכך היה עם רבי שמעון בר יוחאי, שכשגילה את כל סודות התורה ביום פטירתו, הבית התמלא אש, וגם אחרי שנפטר היתה עוד האש סביבו.

שואלים המפרשים, מה הקשר לאש? המפרשים מסבירים כך. הקדוש ברוך הוא נותן הרבה כח ושכל לאנשים, עשו מטוס שעולה לאויר, צוללנים יורדים למעמקי הים, יורדים כמו אבן במים עזים (ע"פ נחמיה ט' יא), אין היום שום מניעה. אבל לעומת זאת, אין אפשרות שאדם יכנס בתוך האש, יכול להיות לו דבר שמגן עליו קצת מהאש, אבל לא לחיות בתוכה אפילו כמה דקות, זה בל יראה ובל ימצא, האש זה כח אדיר עליון שאין באפשרות האדם להשתלט עליו. **כך גם התורה הקדושה. אפשר להקשות ולהקשות, אבל כל זה מחוסר ידיעה, כל זה מחוסר הבנה, התורה זו השכינה! היא לא מושג גשמי, היא מעל הכל! כאשר עוסקים בתורה, השכינה נמצאת סביב.** על פי זה מסבירים, שזו הסיבה שכבר לפני מאות שנים נהגו בל"ג לעומר להדליק מדורה גדולה מעל הציון של רבי שמעון, כדי לזכור את הנס שביום פטירתו הבית כולו היה אש, והאש היתה מקדימה את המיטה שלו שהלכה באויר.

מדוע זכה רבי שמעון בר יוחאי

השאלה היא, מדוע זכה רבי שמעון בר יוחאי לגדולה הזאת? בגלל שעסק הרבה בתורה? הרי בודאי גם רבי עקיבא עסק הרבה בתורה לא פחות, וכן בכל דור ודור יש אנשים גדולים, שכל שניה ושניה שלהם מנוצלת לתורה, במה זכה רבי שמעון בר יוחאי לגדולה הזאת יותר מכולם? התשובה נמצאת בגמרא, מי שרוצה ללמוד מוסר יתבונן טוב, צריך שיהיו הדברים האלה "על ידך ולזכרון בין עיניך" (ע"פ שמות י"ג ט').

הגמרא במסכת בבא מציעא (פ"ה ע"א) מספרת, שרבי יהודה הנשיא הגיע למקומו של רבי אלעזר בנו של רבי שמעון, ושאל את התושבים: "יש לו בן לאותו צדיק?". אמרו לו: "יש לו בן שמשלמים לו שמונה זוזים כדי לעשות עבירה!"

רבנו הקדוש קרא לאותו הבן ואמר לו: "כדאי לך לבוא אתי, אני אתן לך עכשיו סמיכת רבנות, יקראו לך רבי יוסי". שמח הבן על הכבוד שיקבל, לקח אותו רבי יהודה הנשיא לשישיה של הדוד שלו אחי אמו, רבי שמעון בן איסי בן לקוניא, וביקש ממנו שיטפל בו וילמד אתו תורה. התחיל ללמד אותו, וכל יום היה אומר: "לקריית אגא איזיל! אני רוצה ללכת לביתו בבוקר שיעור, אחרי צהריים שיעור, אני רוצה חופש, זה בית כלא פה?".

אמר לו: "עשו אותך חכם, שמו עליך גלימה של זהב, בעבר היית מסתובב ברחובות, היום קוראים לך רבי! ואתה רוצה לברוח מפה?". שמע את זה יוסי,

חשב והשיב: "אני נשבע שאני לא חוזר לעיר הזאת! אני אשב ואלמד, אשקוד ואעמול בתורה, עד שאצא גדול בתורה!". מוסר של שלושה משפטים קצרים נכנס לו בראש, וישב אצל הדוד שלו כמה שנים, למד וגדל בתורה.

בישיבה של רבנו הקדוש

כשגדל, הלך לישיבה של רבנו הקדוש, אולם ענק רחב ידים, ורבנו הקדוש היה נותן שם שיעור. עכשיו שהוא בא אחרי שלמד הרבה, הוא נכנס לשם בתור גברא רבה, מבין, מקשיב ומתערב בלימוד. שמע רבי קול של תלמיד חדש שמקשה, ואמר: "הקול הזה דומה לקול של רבי אלעזר ברבי שמעון!". אמרו לרבי: "נכון, הוא בנו!". איזה אושר קיבל רבנו הקדוש באותם רגעים, נזכר איך בעבר גאל אותו מחמשים שערי טומאה, הביא אותו לדוד שלו שילמד תורה, ועכשיו נעשה תלמיד חכם! חתם לו על תעודת הסמכה, לא חתם לו לחנם, הוא באמת רבי, זה תנאי! אלו רגעים של אושר היו לו לרבנו הקדוש!

אומרת הגמרא שם: **קרי עליה: "פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם"** (משלי י"א ל'), **פרי צדיק עץ חיים - זה רבי יוסי ברבי אלעזר ברבי שמעון, ולוקח נפשות חכם - זה רבי שמעון בן איסי בן לקוניא.** הצדיקים הם רבי אלעזר ואביו רבי שמעון, ופרי צדיק זה הבן רבי יוסי.

"ומה הדבר היחיד שיכול לתת לאדם כח נגד יצר הרע ונגד כל העבירות? זו התורה!"

י"ל ע"

מוסדות ישיבת

'נשא רחמים'

המרכז רח' הרב עזריאל 26 ב'ב'

1700-50-51-52

ykr.org

ovd555@gmail.com

עורך:

הרב עובדיה חן

רכז מערכת:

הרב דוד חזאד

גרפיקה ועימוד:

שוהם

תמונות:

ארכיון הישיבה

ארכיון עובדיה חזק

הראל זסורי

אלחי טל

עזרא טרבלסי

י.מ.

הרב דוד חזאד

משה אהרון חזאד

תורה בגלות נגד היצר

דבר שני, כאשר הביאו לרבנו הקדוש את יוסי, הוא לא דיבר אתו מוסר: "כמה כריתות אתה עובר!" ודברים דומים, אלא לקח אותו לשיבה. וזאת מכיון שידע שאם יתן לו מוסר עד הבוקר, זה יכול להשפיע עליו אולי שעה שתיים או לאותו היום, אבל אחר כך היצר הרע יתן לו מוסר משלו, יאמר לו: "אני יתן לך תענוגות, אתה תהנה, תקבל הכל במזומן!". ומה הדבר היחיד שיכול לתת לאדם כח נגד יצר הרע ונגד כל העבירות? זו התורה! רבנו הקדוש דיבר אתו משפט אחד של מוסר! "בני, שב ללמוד!". ויש כאן עוד נקודה, שמשך אותו מהסביבה שלו, הסביבה מאד משפיעה כמו שאומר הרמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א). לקח אותו לעיר אחרת, שאף אחד לא מכיר אותו שם, ראו אותו בחור ישיבה עם כובע וחליפה, עם מקל של רבנים, לא יבואו חס ושלום לדבר אתו דברים אסורים, הרחיק אותו מהסביבה ונתן לו לעסוק בתורה. אם הראש של האדם נמצא בתורה, בעזרת ה' הוא יכול להיות רגוע.

העונה של רבנו הקדוש

עוד דבר אני לומד מכאן. רבנו הקדוש אומר: "לוקח נפשות חכם זה רבי שמעון", כלומר דודו של רבי יוסי. אפילו שרבנו הקדוש בעצמו טרח והכניס אותו לשיבה של דודו, בכל זאת הוא לא החזיק טובה לעצמו, הצדיקים עושים הרבה, אבל אומרים: "מה עשיתי, סך הכל כתבתי הסמכה והבאתי לו", אבל אם נחשוב באמת, נראה שאם רבנו הקדוש לא היה עושה את זה, מה היה יוצא מהבחור הזה? מי המח שאחרי כל המנגנון הזה? זה רבנו הקדוש! אבל הוא לא מחזיק לעצמו כלום.

מעלת הלימוד בצער

ודבר אחרון, רואים את הערך הגדול של מי שלומד תורה בצער. אומרים חז"ל (אבות דרבי נתן פ"ג ה"ו), "טוב אחד בצער ממאה שלא בצער". שעה אחת שאדם לומד בצער, שוה יותר ממאה שעות שלא בצער. מי שהוא פיקח, שישב וילמד תורה בכל מקרה, קשה? אין חשק? קשה להבין? צריך לחזור? נכון, באחוז מסוים האדם לפעמים בצער מערה, אבל "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" (תהלים ל"א כ').

כשנעשה רבי יוסי זקן והגיע זמנו להפטר מן העולם, לקחו אותו למערה שבה קבורים רבי שמעון ורבי אלעזר, ורצו "להשלים את הפאזל", לקבור את רבי יוסי שם. היה שם נחש מסביב למערה, שלא נתן להכנס למערה, ומי שיכנס, איים הנחש לנשוך אותו. אמרו לו: "נחש נחש! פתח פיו ויכנס בן אצל אביו!". אבל הנחש לא פתח להם. לא היתה ברירה, והלכו וקברו אותו במקום אחר. אנשים חשבו שהוא לא נכנס, כיון שהם גדולים מרבי יוסי, הוא היה בחמשים שערי טומאה בעברו, ולא נכון שייטמן במחיצתם. אבל יצאה בת קול ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא זה היה בצער מערה וזה לא היה בצער מערה. מקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד (ברכות ל"ד ע"ב)! הדרגה של רבי יוסי היא לא פחות משל רבי אלעזר ורבי שמעון! וא"כ למה לא זכה להקבר באותה מערה? כיון שלהם יש דרגה אחרת שהיו בצער מערה. אתם חושבים ששניים שישבו ולמדו תורה, השכר שלהם שווה? לא רבות! לאחד היו בעיות בבית, אחים שלו לא תלמידי חכמים, מציקים לו, אומרים לו: "אתה רוצה להיות בטלן? ממה תתפרנס?", ומכנים אותו בכל מיני כינויים. ואילו לשני יש בבית משפחה שמכבדים תלמידי חכמים, מכבדים אותו, נותנים לו כבוד, מעריכים ומעודדים אותו, השכר שלהם דומה? לא ולא! הבדל עצום! מי לנו גדול מרבי עקיבא. משה רבנו אומר לקב"ה: יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי (מנחות כ"ט ע"ב)? רבי עקיבא היה אדם גדול, אבל בכל זאת גם הוא לא היה בצער מערה!

אף אדם לא מחוסן מעבירה

מי שיש לו יראת שמים, לומד מהסיפור הקצר הזה הרבה: דבר ראשון, אדם לא יכול לומר: "אני מחוסן מעבירה". ה' ישמור, תראו להיכן יכול להגיע אפילו בן ונכד של שני הגדולים האלה. אדם נפטר, השאיר ילד, הילד גדל בלי מסגרת טובה, ומה יצא ממנו? רחמנא ליצלן. יצר הרע מסתובב מאחד לאחד, צריך האדם מאד להזהר, מאד להתרחק, לא להיות במקום שחס ושלום עלול להכשל! עין רואה, לב מהרהר ורחמנא ליצלן האדם נופל. "מי יאמר זיכיתי לבי" (משלי כ' ט'), מי שיש לו קצת יראת שמים, הסיפור הזה מזעזע אותו! כמה אבא זכרוננו לברכה שמר עלינו, אם לא, בקלות חס ושלום היינו עלולים ליפול. אתם היום בחורים, בע"ה לחיים טובים ותחתנו, תקימו בית טוב, אבל תזהרו לשמור על הילדים שלכם! אל

המעשה אשר יעשו

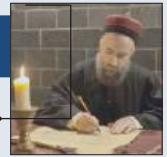
פסקי מרן ראש הישיבה זצ"ל

ערך: הרב יצחק מאזוז

הלכות ימי ספירת העומר

א. נוהגים שלא לקנות ולא ללבוש בגדים חדשים שמברכים עליהם שהחיינו בימי הספירה. ומכל מקום בגדים פנימיים וחולצות ונעליים שאין מברכים עליהם שהחיינו, מותר. וכן אם היה דבר האבד, שלא ימצאנו אחר ל"ד לעומר, מותר לקנות. וכן בגדי חופה, אם החופה נערכת מיד אחר ל"ג לעומר, יש להקל. ואם אין החופה נערכת מיד אחר ל"ג לעומר, ילבשו הבגדים בשבתות בימי הספירה (מרן זצ"ל בהגהתו בספר נפש חיה מערכת ע' אות ד', ובשו"ת מקור נאמן ח"א סי' תפ"ו).
ב. נוהגים שלא להסתפר בימי ספירת העומר, אולם מותר לסדר השפם בימי ספירת העומר, אם מפריע לאכילה (שו"ת מקור נאמן ח"ב סי' תמ"ז).
ג. מי שנוהג כדעת רבנו האר"י ז"ל שלא להסתפר ולהתגלח עד חג השבועות, ויש לבנו בר מצוה, מותר להסתפר ולהתגלח ביום העליה לתורה (שו"ת מקור נאמן ח"ב סי' תמ"ב).
ד. גם בנות אינן מסתפרות בימי ספירת העומר, אולם לנשים נשואות מותר להסתפר, מפני כבוד בעליהן (שו"ת מקור נאמן ח"ב סי' תמ"ד, תמ"ה). וע"ע בשו"ת רב פעלים ח"ד סוד ישרים סי' ט"ו.
ה. אין לשמוע מוזיקה מוקלטת בימי ספירת העומר. אולם ביום ששי אחר חצות מותר, ובמוצ"ש אסור. בראש חודש, וכן ב"ד באייר יום פסח שני, וכן ביום ל"ג לעומר, מותר. וכן מותר להשמיע שירים בערב ל"ג לעומר לאחר חצות, כשעושים מדורה לכבוד התנא רשב"י זיע"א. וכן נהגו באי ג'רבא. (שו"ת מקור נאמן ח"א סי' תפ"ד).
ו. כאשר בזמן המתנה למענה טלפוני נשמעים שירים או מנגינות, אם

אינו מתכוין להנאה, אין חיוב להרחיק השפופרת. אבל לגבי הצלצול של הפלאפון, לכתחילה יש לכוין הטלפון על צלצול רגיל בימי בין המצרים (שו"ת מקור נאמן ח"ד).
ז. מותר ללכת לים או לבריכה בימי ספירת העומר (רק בימי בין המצרים יש להמנע). (שו"ת מקור נאמן ח"ד).
ח. מותר להיכנס לבית החדש בימי ספירת העומר, רק "חנוכת הבית" יעשה אחר ל"ג לעומר (שו"ת מקור נאמן ח"ד).
ט. נוהגים לאכול ביום פסח שני - י"ד באייר, חתיכת מצה שנשארה מחג המצות, זכר לפסח שני. אבל למרור לא נהגו לעשות זכר בפסח שני, לפי שגם בפסח ראשון בזמן הזה הוא מדרבנן. ונכון לאכול מצה בליל ט"ו באייר, שהרי אכילת פסח שני על מצות ומרורים היא בליל ט"ו באייר. ונוהגים ללמוד משניות שנזכר בהן שמו של התנא רבי מאיר מספר "מאיר בת עין". (ה' נסי ח"ב סי' נ"ב אות א', ג').
י. נוהגים הספרדים שלא לומר תחנון ביום י"ד באייר. ואף במנחה שלפניו ביום י"ג באייר אין אומרים תחנון. אבל בקריאת שמע שעל המטה בליל ט"ו באייר נוהגים לומר תחנון, שאע"פ שהוא זמן אכילת פסח שני, מ"מ אין עליו שם יום טוב, רק ביום הקרבת הקרבן, וכבר יום זה חלף עבר. הא למה זה דומה, ליחיד שמביא תודה ושלמים, שאע"פ שזמן אכילתו נמשך יום ולילה או שני ימים ולילה אחד, אינו נקרא לגבי ידידה יום טוב רק יום ההקרבה בלבד. (מגדולי ישראל ח"א עמוד ס"ח וה' נסי שם סק"ב).

ל"ג לעומר - מעלת רשב"י, טעמי השמחה, וכיצד לשמוח

בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות? אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות. (אבות פרק ה' משנה א')

ונסתם אורו, אמר לו לרבי אלעזר בנו בא ונראה מה רצונו של הקב"ה לעשות? הלכו ומצאו מלאך אחד שדומה להר גדול, אמר לו רבי שמעון מה אתה רוצה לעשות? אמר לו רצוני להחריב העולם בגלל שלא מצויים שלושים צדיקים בדור, שכן גזר הקדוש ברוך הוא עם אברהם שכתוב ואברהם היו יהיה, יהיה בגימטריא שלושים. אמר לו רבי שמעון בבקשה ממך לך לפני הקב"ה ואמור לו בן יוחאי נמצא בעולם, הלך אותו המלאך לפני הקב"ה ואמר לו רבונו של עולם גלוי לפניך מה שאמר לי בן יוחאי, אמר לו הקב"ה לך והחרב את העולם ולא תשגיח בו בבן יוחאי. כאשר בא ראהו רבי שמעון את המלאך, אמר לו גוזרני עליך שתלך וכאשר תכנס לפני הקב"ה אמור לו אם אין שלושים יהיו עשרים כמו שכתוב לא אעשה בעבור העשרים, ואם אין עשרים יהיו עשרה שכתוב לא אשחית בעבור העשרה, ואם אין עשרה יהיו שנים - אני ובני שכתוב על פי שנים עדים יקום דבר, ואין דבר אלא עולם שכתוב בדבר ה' שמים נעשו, ואם אין שנים, הרי יש אחד ואני הוא שכתוב וצדיק יסוד עולם. באותה שעה נתבטלה הגזירה, שהקב"ה גזר למעלה והצדיקים מבטלים למטה, רצון יראיו יעשה.

ובל"ג לעומר מתחילה ההכנה לקבלת התורה דשבעות, וירא אלקים את האור כי טוב (בראשית א, ד) אין טוב אלא תורה (לקמן פ"מ"ג), רמז לטו"ב ימים שיש מיום ל"ג לעומר לחג השבועות.

השמחה ביום ל"ג היא משני טעמים: הראשון, שבו פסקו תלמידי רבי עקיבא מלמות (ש"ע סימן תצ"ג סעיף ב'), והשני שהוא יומא דהלולא דרבי שמעון (שער הכוונות ענין ספירת העומר דרוש י"ב ד"ה ענין מנהג), כשם שמשה רבנו ע"ה קודם פטירתו חתם התורה וכתב ביום ההוא הס"ת מבראשית עד לעיני כל ישראל (דברים רבה ט, ט), כך רשב"י ביום ל"ג חתם חלק הסוד וצוה לרבי אבא לכתוב מה שצריך לכתוב.

ולכן צריך להיות בשמחה - שמחה של תורה ולהתעסק בלימוד והלולא לכבוד רשב"י, ואז יתעורר זכותו להליץ בעדנו החיים והשלום, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (חולין ז:), ולא שמחה של הוללות שמחת הגילוח, ובפרט אם מגלחים בתער שעל כל שתי שערות עובר בחמשה לאוין. או שמחה שהתפלה בלא תחנון שתהיה ח"ו כמשאוי אלא צריכה להיות שמחת מצוה, וזכות רשב"י יגן בעדנו אכ"ר.

(מתוך "פרקי אבות - איש מצליח" תחילת פרק ה')

הספר נדפס לראשונה במהדורת ביקורת ומצומצמת באייר תשפ"ב, ונדפס כעת שוב בס"ד לבקשת רבים. ניתן להשיג בחנות הישיבה

בעשרה מאמרות. כתב רבנו עובדיה מברטנורא: בעשרה מאמרות - תשעה ויאמר (בראשית א), ובראשית נמי מאמר הוא, דכתיב בדבר ה' שמים נעשו (תהלים לג, ו).

שמאבדין את העולם. אמרו באבות דרבי נתן: ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל כאלו איבד עולם מלא שנברא ביו"ד מאמרות. פירוש "נפש אחת" - נפשו, [כלומר אפילו מאבד את עצמו ח"ו כאילו איבד עולם מלא, כך פירש רבנו עובדיה בשם "מצאתי". אבל] רבנו עובדיה [עצמו] פירש שמכריעין את העולם כלו לכף חובה בר מינן ונמצא העולם אבד בר מינן, ו"שמאבדין את העולם" היינו כפשוטו.

ולהפך **הצדיקים שמקיימים את העולם - שנברא ביו"ד מאמרות** - בכל אופן השינויים והתמורות שבעולם [כלומר בכל מצב שיהיה] הם מקיימים את התורה, ובזה מקיימים את העולם ממש כפירוש הרע"ב שמכריעים את העולם כלו לכף זכות.

כמו שמצינו לרשב"י שאמרו בזהר (בראשית בהשטות דף רנ"ה ע"א): יומא חד נפק רבי שמעון וחזא עלמא דחשיך ואפיל [מלשון אפילה] ואסתתם נהוריה, אמר ליה לרבי אלעזר בריה תא ונחזי מה בעי קודשא בריך הוא למעבד בעלמא, אזלו ואשכחו חד מלאכא דדמי לטורא רברבא [להר גדול] וכו', אמר ליה רבי שמעון מה את בעי למעבד? אמר ליה בעינא למחריבא לעלמא בגין דלא שכיחי תלתין זכאין בדרא, דהכי גזר קודשא בריך הוא עם אברהם דכתיב ואברהם היו "יהיה" (בראשית יח, יח) גימטריא תלתין. אמר ליה רבי שמעון [במטו מינך] זיל קמי קודשא בריך הוא ואימא ליה בר יוחאי שכיח בעלמא, אזל [ההוא מלאכא קמיה דקודשא בריך הוא ואמר ליה מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי], אמר ליה קודשא בריך הוא [זיל אחריבא לעלמא ו] לא תשגח ביה בבר יוחאי. כד אתא חזייה רבי שמעון [למלאכא], אמר ליה גוזרנא עלך [וכו'] דתיזיל וכד תיעול קמי קודשא בריך הוא אימא ליה אי ליכא תלתין ליהויין עשרין דכתיב לא אעשה בעבור העשרים (שם לא), ואי ליכא עשרין ליהו עשרה דכתיב לא אשחית בעבור העשרה (שם לב), ואית ליה עשרה ליהו תרין אנא וברי דכתיב על פי שני עדים יקום דבר (דברים יט, טו) ואין דבר אלא עולם דכתיב בדבר ה' שמים נעשו (תהלים לג, ו), ואי לית תרין הא איכא חד ואנא הוא דכתיב וצדיק יסוד עולם (משלי י, כה), בה שעתא נתבטלה הגזירה דקודשא בריך הוא גזר לעילא והצדיקים מבטלי' לתתא רצון יראיו יעשה.

[תרגום הזהר: יום אחד יצא רבי שמעון, וראה את העולם חשוך ואפל,

הבונא הבונא!

להבנסת ספר התורה היחידי!

שונכתב לע"נ מרן ראש הישיבה זצ"ל, עפ"י צוואתו
פרטים בגב העלון...

הסוד שמאחורי פטירת תלמידי רבי עקיבא

תגלית: הסיבה הנסתרת לפטירת תלמידי רבי עקיבא – מפתח להבנת מנהגי האבלות הממושכים בימי העומר

בעבר, יש לנו את הכח לעשות זאת שוב².

ודברי הגמרא שם שמתו "מפני שלא נהגו כבוד זה בזה", אין זה נאמר כסיבה בלעדית למיתתם, אלא כהסבר רוחני לכך שלא זכו להגנה נסית, כי אילו היו נוהגים בכבוד זה בזה – היו ניצולים בדרך נס בזכות התורה, ואולי אפילו היה בר כוכבא מנצח בזכותם.

לאור זאת מיישב רבנו גם את השאלה הראשונה: מדוע נקבעו מנהגי אבלות לדורות דוקא על מקרה זה, שכן מובא בשם הירושלמי שבנפילת בר כוכבא נגדעה קרן ישראל ולא תחזור עד ימות המשיח, וגם נחרבה ביתר שהיתה כרך גדול ואבדו בו קרוב למליון יהודים בעוה"ר "והיתה צרה גדולה כמו חורבן המקדש" (רמב"ם הלכות תעניות פרק ה הלכה ג'³). ובזה מובן גם למה לא הרעישו עולמות ר"ע וחבריו, כי כן דרך המלחמה, "כי קזה וקזה תאכל הקרב" (שמואל ב' י"א כ"ה).

ובשיעורו השבועי (מוצ"ש בהר התשע"ט) הסביר על פי זה, מדוע בברכת "הטוב והמטיב" בברכת המזון שנתקנה לזכר הרוגי ביתר (ברכות מ"ח ע"ב), אין שום בקשה לנקום את דמם השפוך של הרוגי ביתר? אלא שגם כאן חששו להזכיר המלחמה מפני פחד המלשינים והשלטונות. ואמנם בהגדת "ה' נסיו" (על ברכת המזון), מצא שטמנו זאת ברמז דק במלת "לעד" ("מלך העולם לעד האל אבינו מלכנו") שנראית לכאורה מיותרת ולא מצינו כמותה בכל הברכות. והסביר שם נפלא שבאמת מלה זו אינה מיותרת, "שכיון שבאותו זמן היתה מלכות רומא מושלת בכיפה, ואדריינוס הקיסר העריץ שחיק עצמות הרג כמה רבבות מישראל, וכמעט שנגדעה קרן ישראל ח"ו, לזה תיקנו חז"ל בברכה זו לנחם לבות המתאיישים, כי אדריינוס עם כל עריצותו ותקיפותו וזדון לבו, אינו רק מלך זמני שהיום כאן ומחר בקבר ונשמתו בגיהנם, ואין לנו לפחד ממנו רק לבטוח בה' אלקינו שהוא מלך לעד ולעולמי עולמים, והוא כטעם "אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור" (איכה ה' י"ט), ובכוחו הגדול משנה העתים מרעה לטובה, וכמו שהוא היטיב לנו וגם עכשיו הוא מיטיב לנו (ע"ש בגמ'), כן לעתיד לבא ייטיב לנו ויגמלנו חן וחסד ורחמים וכו'".

ועל חידוש כזה – בהחלט ראוי לברך "הטוב והמטיב"...

על ימי ספירת העומר והאבלות הנוהגת בהם מרחפת תמיהה גדולה: מדוע תקנו הראשונים מנהגי אבלות כה ממושכים על מותם של תלמידי רבי עקיבא, בעוד שלא מצינו תקנה דומה על מאורעות קשים אחרים כמו הריגת כל חכמי ישראל על ידי ינאי המלך (עיין קידושין דף ס"ו ע"א), או הריגת כל חכמי ישראל על ידי הורדוס (עיין ב"ב דף ג' סע"ב)? יתרה מזאת, קשה להבין מדוע לא מצינו שרבי עקיבא וחבריו התנאים לא הרעישו עולמות וערכו עצרת התעוררות ויום תענית וזעקה ותפלה על מאות התלמידים שמתו בכל יום?

בשו"ת "בית נאמן" ח"ג (עניינים שונים סי' ד') מבקש רבנו לטעון שתמיהות אלו מחזקות את השערת האומרים שתלמידי ר"ע לא מתו במגפה רגילה, אלא נפלו בקרבות הגבורה של **מלחמת בר כוכבא**. בפרט שיש לכך סמך גדול מאגרת רב שרירא גאון (מהדורת רב"מ לוי עמוד 13, בנוסח ספרדי) שם כתוב: "והעמיד רבי עקיבא תלמידים הרבה, והוא שמדא על התלמידים של ר"ע, דאמור רבנן שנים עשר אלף [זוגות] תלמידים היו לו לר"ע מגבת ועד אנטיפטרוס וכלם מתו מפסח ועד עצרת, והיה העולם שמם והולך עד שבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם" וכו'. "שמדא" פירושה "גזרת מלכות", ואיזה שמד היה על תלמידי ר"ע? אלא שרבי עקיבא סבר שבר כוכבא המשיח, ובגלל זה היה נושא כליו (כמו שכתב הרמב"ם פי"א מהלכות מלכים ה"ג), ומסתמא תלמידיו התגייסו לצבאו של מי שחשבו למלך המשיח, ומתו במלחמה¹.

עד כאן הכל טוב ויפה, אלא שכנגד עדותו של רב שרירא גאון נצבת כחומה לשון הגמרא ביבמות (דף ס"ב סע"ב) המעידה שתלמידי רבי עקיבא מתו **באסכרה** (סוג של מחלה קשה).

לכאורה זו סתירה שאין דרך ליישבה, לולי גילוי של רבנו, שדרך חז"ל בכמה מקומות **להעלים עובדות היסטוריות רגישות מחמת המלכות** (והביא לכך כמה דוגמאות), ואף כאן הוא מיישב שהגמרא אמרה שמתו באסכרה, כדי לא לעורר חמת הגויים ולהזכיר את המלחמה שבה נהרגו רבים מבניהם. יש לזכור שהגמרא נכתבה כשהיו נתונים תחת שלטון העמים, ועצם הזכרת המלחמות וההתקוממויות ההרואיות של היהודים כנגד אויביהם וההתרפקות עליהם, עלולה להתפרש כרמז ו**השראה לקריאה למרד**, כאומרים: כמו שעשינו זאת

1. וברחון אור"ת (אלול תשפ"א מכתב ר"ז) הביא הגאון רבי אדיר הכהן שליט"א שכך כתב הרב עץ יוסף והרב עין חנוך (קהלת רבה פרק י"א). וכן משמע מאחד מרבותינו הראשונים בספר מנהג טוב (אות ס"א). ע"ש.

2. ואפשר שמטעם זה ביטלו את מנהג שריפת המן בארצות אשכנז.

3. ובדרשה בישיבה (בחודש אייר תשע"ט) הוסיף בשם אביו מרן האיש מצליח זצ"ל שהלוחמים בקום המדינה היו גלגול של חיילי בר כוכבא. והטעים שכיון שמלחמת בר כוכבא היתה בחודש אייר (כמרוז באגרת רב שרירא גאון), לכן בחמשה באייר היתה מלחמת השחרור ובכ"ו באייר מלחמת ששת הימים – אייר כנגד אייר.

עברית

צרפתית

אנגלית

בית הוראה "נסא רחמים"

מענה טלפוני בכל נושא הלכתי

03-50-50-550

24
שעות
ביממה

רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל יומא דהילולא - י"א באייר

יד חסרה

דעתו של רבי נפתלי מרופשיץ לא היתה נוחה מאותם רבנים וצדיקים, שלא היו מברכים ללא קבלת סכומי כסף. "בחנוכת המשכן", אמר רבי נפתלי, ברך אהרן הכהן את העם ככתוב "וַיִּשָּׂא אֹהֶרֶן אֶת יָדָיו (יָדָיו) אֶל הָעָם וַיְבָרֶכֶם", וכתוב "ידו" חסר בלי יו"ד, ללמדך שכאשר אהרן ברך את העם היתה **ידו חסרה** ולא קיבל מאומה בעד ברכותיו...

בתוך הצלחת

פעם נכנס רבי נפתלי אל הסוכה, וראה שם אברך צעיר שהיה רעב מאוד ואכל את מנתו בלהט, כשהוא שקוע בצלחת ולא שם לב למתרחש סביבו. לא מצא הדבר חן בעיני הצדיק ואמר לו בקול רם: "יונגערמאן (אברך), אתה אוכל מחוץ לסוכה!". נבהל האברך, הביט אל התקרה וראה כי הסוכה מסוככת כהלכתה. לפליאתו הסביר לו רבי נפתלי: "אתה לא נמצא בתוך הסוכה, אתה שקוע עמוק בתוך הצלחת..."

ירידת הדורות

שאלו לרבי נפתלי: מה צורך יש להדפיס כל שנה הגדות חדשות של פסח? השיב רבי נפתלי: יש צורך בדבר, משום שהרשע של אשתקד צדיק גמור הוא השנה...

פרנסתך דוקא בכיוון הנגדי ואתה בורח מפניה?!"...

מגיע להם משקה

שאלו פעם לרבי נפתלי זצ"ל: מפני מה שותים החסידים יין-שכר הן על הטובה (כגון בסעודות מצוה), והן על הרעה חלילה (כגון יארצייט)?

השיב להם: "לא הלגימה עיקר, אלא הברכה עיקר. וכשם שאדם מישראל מברך על הטובה כך מברך על הרעה, ואין לך ברכה יפה מזו: "שהכל נהיה בדברו".

"אם משום כך" המשיכו להקשות "למה לא יסתפקו במים?"

חיך רבי נפתלי והשיב: "יהודים שמכירים בבורא עולם ויודעים שהכל - גם הטוב וגם הרע - נהיה בדברו, וכי לא מגיעה להם כוסית משקה?!"...

תענית לשם גאווה

רבי נפתלי מרופשיץ לא היה מכבד אנשים שהכיר בהם כי עובדים הם את ה' שלא לשם שמים. פעם אחת ראה אדם אחד שהיה מתענה משבת לשבת ועוסק בתורה ימים כלילות. ביקש רבי נפתלי לבדוק אם הוא עובד לשם שמים או לשם גאווה והמתין לשעת כושר. פעם התאספו כמה אנשים ובלי כוונה דחפו את האיש הלמדן. מיד קרא רבי נפתלי ואמר: "כיצד דוחפים אתם אדם חשוב זה? הרי מתענה הוא בימי שני וחמישי!". התקומם האיש ומחה: "רק שני וחמישי? הרי מתענה אני משבת לשבת!"...

התנשאות זה סוף פסוק

סח פעם רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל לחסידיו, שבהיותו פעוט בתחילת לימוד הקריאה, הסביר לו המלמד שאם מופיעות בסידור התפלה שתי אותיות יו"ד הצמודות זו לזו, הכוונה היא לשמו של הקב"ה. פעם אחת הגיע בקריאתו לסוף פסוק וראה שם נקודתיים, נדמו בעיניו כשתי יודי"ן, והוא קרא את שם ה'. תיקנו המלמד: "אם שתי אותיות י' עומדות זו לצד זו - הן מציינות את שמו של ה', אבל אם י' אחת עומדת מעל חברתה, הרי זה סוף פסוק".

"למדתי מזה כלל גדול", אמר הצדיק. "אם שני יהודים (שתי יודי"ם) עומדים זה לצד זה, באהבה ובשיוון, הרי הם כלי לשם ה' ולהשראת שכינה, אבל אם האחד מתנשא מעל חברו - הרי זה סוף פסוק..."

היכן יצר הרע?

שאלו פעם את רבי נפתלי: היכן הוא יצר הרע? אמר להם: "בכל מקום שחושבים ששם הוא איננו..."

לאן אתה רץ?

ראה פעם רבי נפתלי אדם רץ, טרוד ובהול. עצרו הרבי ממרוצתו ושאלו: "אמור נא לי, לאן אתה רץ?"

"רבי", ענה האיש מתנשף, "רץ אני אחר הפרנסה!"

נענה הרבי ואמר: "ומנין לך שפרנסתך נמצאת דוקא בכיוון שאליו אתה רץ? שמא

גנזי המלכות תיעודים מגנזי העבר

חגיגות ל"ג לעומר בבית הכנסת העתיק אלגריבה בג'רבא

תמונה נדירה של מרן הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן (מימין התמונה)

"מקור נאמן"

תשובה נאמנה

ארבעת אלפים שאלות ותשובות מרתקות בנושאים רבים ומגוונים שענה מרן רבנו הגדול זצ"ל בקצרה נפרשים לעיני הקורא בשלשת החלקים של שו"ת "מקור נאמן" | סקירה נרחבת לרגל הוצאת המהדורה החמישית והמורחבת

תשובה נאמנה לכל שאלה

שימת לב מיוחדת ניתנה לקבץ בעיקר תשובות לשאלות פרקטיות שנשאלו בעקבות מקרים העולים על הפרק בחיי היום יום, וכמעט אין להן התייחסות בספרי ההלכה. זו למעשה גם הייחודיות של הספר ומה שהופך אותו למרתק (כותב השורות מכיר בעלי בתים שאינם רגילים ללמוד בספרים, אשר למדו את הספר מכריכה לכריכה).

בספר אפשר למצוא תשובות הנוגעות בקשת רחבה ומגוונת של נושאים הכוללים: הלכה, מנהגים, השקפה, הנהגה, דרך הלימוד, דקדוק, אמונה ובטחון, עין הרע, חינוך, שלום בית, סגולות, קירוב ועוד.

בכל כרך ישנה התמקדות בנושאים מסוימים, שבהם קובצו תשובות רבות בנושא אחד, כדי שהלומד יקבל היקף גדול בנושא מכל כיוון, ולא יזדקק לשוטט בכמה כרכים כדי

ללמוד את אותו נושא.

קובעות ברכה לעצמן, השאלות הרבות שנשאלו מאת מרן הגאון המחבר בדרך ההשקפה הצרופה. משנתו של מרן ברורה סדורה וחדה. כל שאלה מקבלת מענה המניח את הדעת. בין השאר באו שאלות בענין: חסידות ברסלב, משיחיות בחב"ד, לימוד חכמות חיצוניות, ועוד ועוד. בעניינים אלו, ניתן למצוא כמה תשובות מפתיעות ומעניינות.

חשיבות מיוחדת יש בשאלות הרבות שבאו בספר בענין דרך הלימוד, באשר מרן הינו ממעתיקי השמועה בדורנו בשיטת העיון הספרדית.

גם דור בעלי התשובה, מביא בכנפיו לא-מעט שאלות מעניינות, כמו: עם מה עדיף להתחיל כשמקריבים זוג חילוני, מחלל שבת שקורא תהלים, האם לעזוב עבודה וללכת לשיבה, שבת אצל הורים מחללי שבת, סיוע בענייני פוריות לחילונים.

הספר מלא וגדוש באוצרות דעת ותבונה הלכה והנהגה, אוצרות שאין להם סוף, וככל שאתה הופך בו והופך בו אתה טועם מתיקות **מקורית** ובעיקר **נאמנה**. לא תשבץ עין מלאות!

משיב לכל אדם

אחד החסדים הגדולים שהיה מרן רבנו הגדול זצ"ל עושה בגופו, היה הקפדתו המיוחדת לענות לכל שואל. כך, בטובת עין שאין לה שיעור, הקדיש אלפי שעות מחייו למתן מענה לעשרות אלפי מכתבים ופקסים שזרמו אל שולחנו מכל קצוות תבל. לנגד עיניו עמדו תמיד דברי הרמב"ם (שו"ת הרמב"ם, דפוס ליפסא תרי"ט, סימן ק"מ) "בשבועה שאיני יודע לעולם שאלה שלא השיבותי עליה". הנהגתו לענות לכל שואל, לא האירה רק את נתיבם של הפונים באותה שעה, אלא הותירה אחריה ברכה כבירה לדורות הבאים. מתוך עשרות אלפי המכתבים, באה לעולם סדרת השו"ת המפורסמת "מקור נאמן", הכוללת כיום שלושה חלקים שבהם ארבעת אלפים תשובות, כאשר בכתבי היד מצוי עוד אוצר בלום של תשובות כפלים לתושיה.

וכך, לצד התשובות הארוכות בעומק העיון שבאו בספריו של מרן רבנו הגדול זצ"ל שו"ת "בית נאמן", התבצר מקום חשוב לתשובות הקצרות שענה מרן לשואליו במכתבים כמסת הפנאי, שבאו בסדרת ספריו "מקור נאמן". חיבה יתירה נודעה להם, הן אצל תלמידי חכמים והן אצל בעלי בתים, בשל התשובות הקולעות לשאלות המתעוררות לפי צורך השעה, עד שהתקיים בהם "בעודה בכפו יבלענה" על ידי הלומדים שגמעו אותם מכריכה לכריכה, ונשארו עם טעם של "עוד..."

השו"תים שנדפסו בסדרה זו שכבר מונה שלשה כרכים, פורסמו לראשונה בעלון "פניני הפרשה", שבו מתפרסמים תשובותיו הקצרות של מרן זצ"ל כבר למעלה משני עשורים (החל משנת תשס"ב) במסגרת המדור הפופולארי "אור המאיר". מרן היה מגיה היטב את השאלות והתשובות טרם פרסומן בעלון, ושוב חוזר להגיהן בעריכת הספר לדפוס, פעם פעמיים ושלוש.

כעת במהדורה החמישית, כרך א' וב' אוחדו לכרך אחד, ונוספו ההוספות שהוסיף מרן זצ"ל בגליונות ספריו, וכן ציוני מקורות לשאר ספריו של מרן.

ממעין הפאמ"ו

ידיעות מעניינות ממעיני הנובע של מרן רבנו הגדול ראש הישיבה זצ"ל

הפרשה הארוכה ביותר

פרשת נשא, המונה קע"ו פסוקים היא הפרשה הארוכה בתורה. מרן ראש הישיבה זצ"ל בירחון "אור תורה" (סיון התשס"ו במדור "מעדני תורה") הוסיף שגם הפרק הארוך ביותר בתנ"ך - פרק קי"ט בתהלים מכיל קע"ו פסוקים. וגם המסכת הגדולה ביותר בתלמוד (בדפים) - מסכת בבא בתרא, יש בה קע"ו דפים. ורמז בזה מה שנאמר על התורה: "ומתוקים מדבש ונופת צופים" (תהלים יט, יא). **נפת** ר"ת נזיקין (ב"ב מסדר נזיקין) פרשה תהלים, שכל אחד מהם יש בו מספר 176 כמנין "צוף", הרי "נפת צופים". והביא שיש אומרים שבגלל שפרשת נשא נקראת בדרך כלל לאחר חג השבועות שבו מתן תורה, לכן היא הפרשה הארוכה ביותר, וגם המדרש רבה והזהר שלה ארוך מאוד, להראות השפע הרב שקבלנו במתן תורה.

המלה בעלת הכי הרבה משמעויות

המלה "כָּרִים" בעלת 12 משמעויות (!). מרן רה"י זצ"ל בספרו "אסף המזכיר" (סוף מערכת היו"ד, קונטרס ילידי הענק) הביא בשם הרב תפארת

ישראל (סוף סדר זרעים) שמצא במלה זו 11 משמעויות, ומרן הוסיף גם מלשון כרים וכסתות.

ברכה על חליצת תפלין

בזמן הגאונים היו נוהגים להניח תפלין כל היום ולחלוץ אותם בתפלת ערבית כשמגיעים לפסוק "כימי השמים על הארץ", והיו מברכים על חליצתן "אשר קדשנו במצוותיו וציונו לשמור חוקיו", כלשון הכתוב "ושמרת את החוקה הזאת" למ"ד זו חוקת תפלין. היום אנו מניחים רק בתפלת שחרית מפני שצריך לשמור מהיסח הדעת ועוד, ועושים זכר לברכת "לשמור חוקיו" אחרי עלינו לשבח, שאומרים "ויאמר אם שמוע תשמע וגו' **ושמרת כל חוקיו** כל המחלה אשר שמת במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך", כי במצות תפלין יש רפואה ושמחה לגוף ולנפש ("קובץ מאמרים", ח"ג עמ' רפ"ה).

הזורעים בדמעה

שיקבלו התורה מסיני ויקיימוה, וכמו שאמר ה' למשה (שמות ג', י"ב) "וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה!" ופירוש הפסוק: **הוציאך אותם ממצרים - יהיה לך האות שתעבדון את האלוקים על ההר הזה.** כלומר, בשביל שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבגללו נגאלים **והיא תכלית הטובה שלהם וענין גדול הוא יותר מן החרות מעבדות!** ולכן יעשה ה' למשה אות בצאתם

מעבדות לקבלת התורה. כי הטפל עושין אותו אות לעולם אל העיקר, ומפני כן נצטוונו למנות וכו', להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף אל לבנו. עכ"ד. אנחנו סופרים, אך השאלה: איך נייצר את ההתלהבות - ההכנה המועילה?

ב'שיחות מוסר' הנ"ל מביא את הגמרא בסנהדרין (דף י"ט ע"ב): כתיב "פלטי" וכתוב "פלטיאל", אמר ר' יוחנן פלטי שמו ולמה נקרא שמו פלטיאל? שפלטו אל מן העבירה. מה עשה? נעץ חרב בינו לבינה אמר, כל העוסק בדבר זה ידקר בחרב. והשאלה היא: מה הועיל שנעץ חרב, הרי ברגע שיצרו תוקפו יסיר את החרב ויעשה את העברה? ומשיב, שנעיצת החרב הייתה בשעת התלהבות דקדושה **ובכל פעם שיראה את החרב, זה יעורר בו את הרגשת ההתלהבות הנ"ל וזה עזר לו להשמר.** עכ"ד.

ולענייננו, כדי שהספירה תתן את כוחה, עלינו להקדים ללמוד מוסר בנושא שיליהב אותנו, ולייצר סימן או תזכורת מדי יום ביומו. כל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים. מומלץ לחזור על דברי ה"חינוך" הנ"ל מדי יום ביומו, ולהעמיק ולהמחיש את המשמעות הספירה והכיסופים. ניצוץ ועוד ניצוץ - **יוצר אבוקה!!** תן לחכם ויחכם עוד.

בספר 'שיחות מוסר' להגר"ח שמואלביץ זצ"ל (מאמר י"א), עומד על ההבדל בין אברהם לשרה בנסיון העקידה. אברהם קיבל זאת בשמחה, ואילו שרה פרחת נשמתה(!). ועונה, שאצל אברהם היתה הכנה - על הפסוק "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת" (בראשית כ"ב, ב), מפרש רש"י: קח נא, אין נא אלא לשון בקשה. את בנך, אמר לו: שני בנים יש לי. אמר לו: את יחידך, אמר לו: זה יחיד לאמו וזה יחיד לאמו. אמר לו: אשר אהבת. אמר לו: שניהם אני אוהב. אמר לו: את יצחק. ולמה לא גילה לו מתחילה? שלא לערבבו פתאום ותזוז דעתו עליו ותטרף. לעומת זאת, אצל שרה, השטן סיפר לה בלי כל הכנה, ולכן נטרפה דעתה ופרחה נשמתה. מכאן לומדים את חשיבות ההכנה וההסתגלות, שמאפשרות לנו להתמודד בצורה הולמת גם במצבים קשים.

אולם לעומת זאת, ה'הכנה' עלולה להיות לרועץ. הנה כאשר רצו לקבור את יעקב במערת המכפלה, עשיו לא הסכים ודרש הוכחה שיעקב קנה את חלקו במערה, האחים היו צריכים להביא את שטר המכירה ממצרים, ובינתיים יעקב לא נקבר. חוששים בן דן לא יכול לקבל את בזיון סבו והרג את עשיו, לעומת האחים שהשלימו עם המצב עד להבאת השטר. הסיבה היא, משום שלאחים הייתה "הכנה", והיא, הטענה של עשיו, ואילו חוששים שחרש היה ולא שמע את הויכוח, לא הייתה לו הכנה ולכן פעל מיידית ובנחרצות. הנה לנו הכנה שלילית. [א"ה: אם נתבונן נגלה כמה החדשות וה"נייעס" גורמים להכנה שלילית, בלי שנרגיש אנחנו מתרגלים לשמוע על דברים שליליים בלי להזדעזע, ועוד רעות שקונות שבייתה בנפשנו].

הנה אנחנו צועדים לקראת מתן תורה. **סופרים את הימים!** יש כאן "הכנה", אולם כאמור יש "הכנה" חיובית, ויש "הכנה" שלילית, ובכן הבה נהפוך את ההכנה, להכנה מועילה!

הנה בספר החינוך (מצוה שו, מצוות ספירת העומר) כותב מרשי הנה מצוה, והיא [-קבלת התורה] העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים, כדי

חברים לפני הכל!

"טעיתי!", הוא אומר, "מאז שהכרתי את כלתי אני אדם חדש. איזו התאמה, איזה מידות, ממש זוג משמים!"

אך דא עקא, כעבור שנים מספר, לעתים נשמעים שוב קולות של "טעיתי". מה קרה לאותו חתן מאושר? לאן נעלמה התחושה שהשוני דוקא "עושה את זה מעניין"?

התשובה טמונה בעומק הקשר. בתקופה הראשונה, בני הזוג משקיעים את כל מרצם בבניית גשר של תקשורת. הם מנהלים שיחות ארוכות, מקשיבים זה לזו ויוצרים שפה משותפת. כאשר הקשר חזק וחיוני, ההבדלים הטבעיים הופכים למשניים. הקושי צף ועולה רק כאשר התקשורת נחלשת - כאשר השיחות מצטמצמות והחיבור האמיתי דועך.

ההבדלים בין בני הזוג היו שם מאז ומעולם, והם יישארו שם תמיד. **השאלה היא רק כמה אנו משקיעים בטיפוח הקשר** מעבר להבדלים הללו. מאז שפסקה נבואה מישאל, אין דרך להבין את הזולת ללא שיח כנה ומתמיד. זוג המשקיע בתקשורת טובה יגלה שעל אף שכל אחד הגיע "מעולם אחר", הם יכולים לדור בכפיפה אחת בהרמוניה, שכן המאחד רב על המפריד. כנאמר בנביא: **"וְהָיָא חֶבְרָתָא וְאַשְׁת בְּרִיתָא"** (מלאכי ב', י"ד).

לסיום, ראוי להביא את דברי מרן רבנו הגדול זצוק"ל ב'קובץ מאמרים' (חלק א'), המבאר את המושג "נשים דעתן קלה". הוא מסביר שאין הכוונה לחסרון בבינה, אלא לכך ש"דעת" פירושה רצון ותקיפות. כלומר, בטבען הן נוחות להתרצות ופחות נוטות לעמוד בעקשנות מול לחצים חיצוניים (כמו בעינינו), ודוקא תכונה זו היא המאפשרת את בניית הבית והשלום.

רבים שואלים בלבם: לשם מה עלינו להינשא אם קיימים הבדלים מהותיים ושורשיים כל כך בין האיש לבין האשה? כיצד ניתן לחיות יחד, יום יום, לאורך שנים ארוכות, כאשר לכל צד טבע שונה ותפיסת עולם אחרת?

הדיון סביב בריאת האדם והאשה מעסיק רבים. יש התוהים האם הקדמת בריאת האדם מעידה על עדיפותו כיצור "מושלם", או שמא דוקא האשה,

שנבראה אחרונה, היא תכלית הבריאה. כראיה לקושי בהבנה הדדית, יש המביאים את דברי חז"ל במסכת שבת על רשב"י ובנו; כאשר גברו החיפושים אחריהם, ברחו למערה מבלי לעדכן את המשפחה המסורה, מחשש שמא "נשים דעתן קלה" (ועי' בגליון הש"ס שם).

אולם מנגד, התורה מעידה כי גם כאשר אדם הראשון היה בגן עדן, וכל מחסורו היה מלא - עד כדי כך שמלאכי השרת היו צולים לו בשר ומצננים לו יין (סנהדרין נ"ט ע"ב) - קבע הקדוש ברוך הוא: **"לא טוב היות האדם לבדו"**. מכאן שאין ספק כי חיי הבדידות אינם טובים לאדם (ועי' בטור וב"ח ריש אבן העזר). אם כן, נשאלת השאלה: כיצד מגשרים על הפער?

מוכרת התופעה של בחורי ישיבה המצהירים בעוז: "אין כמו חיי הישיבה! סדרי לימוד מסודרים, חברים טובים ושלווה נפש. נישואין הם עול כבד - ריחיים על צווארו ויעסוק בתורה?!", והנה, בבוא העת, נכנס אותו בחור תחת החופה, ופתאום משתנה שפתו:

דירה בהנחה - הזדמנות

בשעה טובה, בימים אלו נפתחת ההגרלה ה-11 של תכנית "דירה בהנחה" של משרד הבינוי והשיכון. זכיה בגורל היא אמנם מאתו יתברך, ואין הדבר בידניו, אך חובת ההשתדלות כן מוטלת עלינו. כדאי לכל מי שזכאי לכך, להירשם, מתוך אמונה וביטחון שבעזרת ה' - אם נכון לו הדבר, יזכה.

נסביר על תהליך ההרשמה וכיצד עלינו להתכונן אליו. לצערי, נתקלתי לא פעם בזוכים שהפסידו את זכייתם (ורווח פוטנציאלי של כמיליון שקלים!) אך ורק משום שלא נערכו מראש ולא תכננו כיצד יממנו את הרכישה.

מי זכאי להשתתף בהגרלה? הזכאות ניתנת לזוגות נשואים, או לזוגות העומדים להינשא בחודשים הקרובים (בהצגת אישור מהרבנות על פתיחת תיק נישואין, כאשר מימוש הזכייה מותנה בנישואין בפועל). כמו כן, זכאים רווקים, גרושים ואלמנים מעל גיל 35 (ללא ילדים), או בכל גיל אם יש להם ילד מתחת לגיל 21. תנאי סף מהותי הוא מעמד "חסר דירה": מי שאין בבעלותו דירה, ושלא הייתה בבעלותו דירה (או יותר משליש דירה) ב-3 השנים האחרונות, וכן שלא זכה בהגרלה ממשלתית בעבר. חשוב לשים לב: גם אם זכיתם, עליכם להישאר במעמד "חסר דירה" עד למעמד חתימת החוזה על הדירה.

כיצד ניגשים להגרלה? השלב הראשון - הוצאת תעודת זכאות. יש לפנות לאחת מחברות ההרשמה לסיוע בדיור: אלונים (2850*), מילגם (6078*) או מעוף (9344*). ניתן להיעזר בשלל שירותיהם לקבלת הנחיות. ההוצאה כרוכה בתשלום של כ-200 ₪ ואורכת כ-10 ימים, על כן מומלץ להזדרז. האישור תקף לשנה בלבד וצריך להאריך אותו מדי שנה (מי שהוציא בעבר אישור, שיוודא שהוא עדיין בתוקף).

לאחר קבלת האישור (באמצעות הדואר האלקטרוני), נכנסים לאתר "דירה בהנחה" עם תעודת זהות וסיסמה ראשונית. ניתן להירשם ל-3 ערים בלבד (ניתן להירשם לכל הפרויקטים באותן ערים). זהו שלב קריטי המצריך חשיבה: היכן כדאי להירשם כדי למקסם את סיכויי הזכייה, והיכן נוכל באמת לממש את המגורים או ההשקעה בפועל.

מה קורה לאחר ההגרלה? לאחר סגירת ההרשמה נערכת ההגרלה, והמשתתפים מקבלים הודעה על מיקומם. גם אם לא זכיתם מיד, אל תאמרו נואש; לעתים תכופות, לאחר מספר חודשים, זוכים קודמים מבטלים את זכייתם מסיבות שונות, והבאים בתור נכנסים במקומם. לכן, חשוב לעקוב אחר מיקומכם ברשימה.

בשלב הבא, הקבלן מזמן את הזוכים ל"כנס זוכים", בו מוצגים הפרויקט ומחירי הדירות. שלב זה עשוי להתרחש מיד לאחר הזכייה או לאחר מספר שנים, בהתאם לקצב קבלת היתרי הבנייה. כשבוועיים לאחר הכנס, תזומנו לבחירת הדירה. לכל זוכה מוקצות 45 דקות בלבד לבחירה! משום כך, יש להכין מראש רשימת עדיפויות מסודרת, בהתאם למיקומכם בתור.

היערכות כלכלית - הצעד החשוב ביותר: לקראת שלב בחירת הדירה מומלץ מאוד להצטייד מראש ב"אישור עקרוני" למשכנתא מהבנק, כדי שנדע בבירור שיש לנו איך להשלים את הרכישה ומהו התקציב המקסימלי העומד לרשותנו. במעמד בחירת הדירה יעמדו בפניכם שתי אפשרויות: חתימה מיידית על חוזה, או הפקדת דמי רצינות בסך 2,000 ₪ לשמירת הדירה, וחזרה לחתימת החוזה בתוך 30 יום. מבנה התשלומים עובד כך:

תשלום ראשון (7% ממחיר הדירה): בדרך כלל תוך שבוע מחתימת החוזה.

תשלום שני (13% ממחיר הדירה): תוך 45 יום מהחתימה. בשלב זה, רוב הרוכשים כבר נזקקים לכספי המשכנתא. לכן, יש לפעול בזריזות ובתבונה כדי לבנות תמחיל משכנתא נכון, לנהל משא ומתן מול הבנקים ולהעביר את הכספים בזמן.

המשך התשלומים: משולמים בפעילות לאורך תקופת הבנייה עד לקבלת המפתח, בהתאם לחוזה.

טיפ חשוב לסיום: תכננו את התקציב כך שישאר בידכם סכום פנוי להוצאות הנלוות בכניסה לדירה, כגון: מדד תשומות הבנייה, סורגים, מיזוג אוויר, ריהוט בסיסי והוצאות מעבר. היערכות נכונה מונעת עוגמת נפש מיותרת.

אשמח להשיב לשאלותיכם ולהעניק הכוונה אישית: כיצד לתכנן את מימון הדירה, מה גובה ההכנסות הנדרש למשכנתא, כמה הון עצמי נדרש לעסקה שלכם, ועוד. מוזמנים לפנות אליי בשמחה: M0584138246@gmail.com בברכת יישוב טוב, וחודש טוב ומבורך!

מתכוני אינסטנט

מתכון לביטחון עצמי מושלם - נשמע מגרה?

כמה טוב שיש מתכון. באפיה לדוגמה, כשיש לך מתכון, אתה לא צריך להיות שף מקצועי שמבין בהשפעה של המים על הביצים ועל הקמח, ובמידת האוויריות של הבצק שיצא בסוף. פשוט וקל, אתה לוקח את מה שכתוב, בכמות שכתוב, עובד לפי הסדר שכתוב - וזה יוצא מושלם.

כמה נפלא, אם תהיה אפשרות לייצר מתכון לביטחון עצמי. זה יהיה פשוט וקל, לא צריך להיות מבין גדול בנפש האדם, רק תכנים 10% אסרטיביות, 20% אחוז פירגון לאחר, 70% פירגון לעצמך, ויש לך ביטחון עצמי מ-1-ש-ל-ם.

נשמע חלומי? ובכן, זה באמת ככה. זה פשוט חלום שאפשר להמשיך לחלום עליו אבל הוא לעולם לא יהפוך למציאות. כי בשונה מאפיה, שבה אם עבדתם לפי ההוראות המדויקות תקבלו את אותה העוגה תמיד. נפש האדם היא קצת יותר מורכבת, ולכן, גם אם תעבדו לפי הוראות מדויקות, תקבלו תוצאה שונה בכל פעם.

"העצה הנכונה, בזמן הלא נכון, היא עצה גרועה!" איזו אמירה מדהימה, יש אינספור דוגמאות לזה, הנה כמה: בשביל אדם אחד ביקורת עצמית זה משהו מאוד חשוב ("שיפסיק לעוף על עצמו"), ולשני ביקורת עצמית זה דבר נוראי ("שיפסיק למעוך את עצמו"). לאחד חסרה אותנטיות ("כל הזמן משחק אותה"), ולשני חסר קצת טאקט ("שיפסיק להיות מידי דוגרי").

מה המסר? הנפש שלנו, העבודה הפנימית שלנו, היא עבודת חיים. בשביל להתקדם מבחינה נפשית, צריך ללמוד באופן קבוע ומתמיד. להבין ולהפנים, שהלמידה על הנפש אינה נגמרת אף פעם, כשם שהעבודה של הפנימיות אינה נעצרת אף פעם.

ואגב, נקודה מאוד חשובה: ללמוד תמיד ולהתקדם תמיד, גורם לנו לרצות תמיד להיות יותר טובים ממי שאנחנו היום, אבל מצד שני אסור לנו לחיות כל הזמן ברדיפה ובתחושה של "אני לא מספיק טוב".

בשביל לייצר מבט מאוזן, של התקדמות תמידית מצד אחד ותחושת סיפוק מצד שני, צריך לדעת לאמץ מבט כפול, מצד אחד לזכור שאנחנו צריכים להתקדם עוד, ומצד שני, לחיות עם סיפוק פנימי ולשמוח במצבנו הנוכחי. ותזכרו את מה שהרב דסלר אומר: העניין של 'שמח בחלקו' הוא גם ברוחניות (מכתב מאלהו, ח"ה 264).

איך עושים וגם שמחים? מה צריך לדעת כדי לפתח מודעות פנימית? ומה צריך ללמוד כדי להתקדם יותר בחיים? צריך ללמוד ולהעמיק ועל כך בפעם אחרת, אבל לבניתיים בואו ונעשה סיכום קצר: נפש האדם היא לא עוגה. אי אפשר לייצר בה מתכונים מוכנים, אנו צריכים ורוצים, ללמוד את הכללים ואת היסודות של הנפש, ולהתאים אותם למצבנו. אנו צריכים ורוצים, ללמוד להכיר את עצמנו, לפתח מודעות פנימית, לחשוף חולשות נסתרות ולגלות חוזקות פנימיות, ולהתקדם הלאה לשלב הבא.

ויה"ר שנחיה מתוך שמחה ועליה פנימית - תמיד

מעשה במחשבה

פֶּטוּר בלא כלום - אפשר

שביתה בלבו. כף המאזניים הלכה והתאזנה, והוא מצא את עצמו נקלע למערבולת של לבטים. כל מחשבה הטיחה אותו להחלטה הפוכה, וכל מסקנא הובילה לתהייה חדשה. משה חש כמו כדור הנזרק מצד לצד במגרש, אובד בתוך ענן של ספקות שכרסמו בו יומם וליל.

אולם במעמקי לבו, קיננה תחושה של פנימית זכה: **הרצון האלוקי האמיתי הוא להתמסר ללימוד התורה בין כותלי הישיבה**. הוא התבונן סביבו וראה כיצד השירות הצבאי משפיע על השבים ממנו, ולנגד עיניו עמדו החששות מפני הנסיגה הרוחנית המלווה את היוצאים בצבא. אל מול הנתיב הסלול והנוח, עמדה הבחירה הראויה יותר - בחירה שדרשה תעצומות נפש ולא היתה פשוטה לביצוע בשל התנאים הרבים שמסביב, אך היא זו שנצנצה בלבו **כאמת הפנימית** שלו.

ההכרעה הסופית הגיעה מכיוון בלתי צפוי. תוך כדי הליכתם, חלף לידם אחד מחבריו של משה רכוב על אופניו. הוא קלט קטעי דברים משיחתם, והפטיר לעברו משפט כלאחר יד: "משה, אתה תלך ללמוד תורה, ואנחנו נשרת בצבא במקומך. סגרנו?".

האופניים המשיכו לדוור קדימה, ומשה טרם ענה לחבר אם סגרנו או לא סגרנו, אבל בלב שלו כבר נפלה ההחלטה. גם החשש שלו מ"מה יגידו", התפוגג ברגע אחד, כשראה שאותו בחור - שהיה מבוגר ממנו ודמות מקובלת בחברה - רואה בצעד הזה דבר טבעי ומבורך.

"אם זהו רצונך" לחש לו הרב בקול בוטח, "לך לשיבה וה' יצליח דרכך". כעבור כשלושים שנה, אותו חבר, מר יורם עסיס הי"ו (שלימים היה לקצין משטרה), הגיע לבקר את רבנו בישיבת "כסא רחמים" ומצאו מוקף בתלמידים מקשיבים. רבנו זיהה אותו מיד ואמר בהתרגשות: "המשפט שאמרת לי אז, הוא שעזר לי להחליט". החבר השיב בחיך: "כעת הגיע גם זמני ללמוד תורה". רבנו הזמינו לבוא לשיעור שבועי שמסר, ומאז בכל שבוע היה בא לשמוע מפיו דעת ותורה והיה משומעי לקחו. ומתוך גודל הכרת הטוב שהיתה לרבנו, כמעט בכל פעם שהיה פוגש את אותו יהודי, היה מכריז בפני הנוכחים: "יהודי זה יש לו חלק גדול בתורתנו!".

מאותו רגע שנפלה בלבו ההחלטה ללכת לשיבה, איבד משה ענין בתעודת הבגרות, למרות שהשקיע בה רבות במשך שש שנים. כל מעייניו היו נתונים מעתה ל"תורה ותעודה". רק בעצת רב המושב, שביקש לנהוג בפיקחות ובמתנות, הסכים להשלים את שלושת החודשים שנותרו ללימודיו.

שמחתו על המעבר לשיבה היתה כה גדולה, עד שעם קבלת תעודת הבגרות ביקש לקורעה לאות כי חפצו בתורה בלבד. שוב היה זה רב המושב שעצרו ואמר בראיה מפוכחת: "הנח את התעודה בירכתי הארון

במושב שרשרת שבנגב, גדל הילד משה חורב. לימוד תורה עדיין לא עמד בראש מעייניו. אילו היה נשאל כבחור צעיר מה יעשה בחיים - לא בטוח שהיה מדבר על רצונו לעסוק בתורה; יותר נכון: **בטוח שלא**.

זה גם מה שחשבו מוריו בבית הספר. הם לא חשבו שהילד קל הרגליים - יהפוך לגאון עצום הבקי בכל התורה כולה. אחד מהם גם ציין בפירוש בתעודה של משה: "ילד טוב אך שובב גדול".

בשלהי כיתה י"ב, החל רכז השכבה לכוין כל תלמיד אל עבר מסלול הגיוס המיועד לו. עבור משה, בזכות מרצו הרב וכושרו הגופני הבולט, נטויתה דרך ברורה אל עבר אחת היחידות המובחרות. אולם דוקא אז, החלו מחשבות על עתידו לנקר בקרבו. הוא תהה: האם נכון עבורו להמשיך בתלם הסלול ולצעוד אל הצבא כפי המצופה ממנו? או שמא עליו לחפש נתיב אחר? אולי ישיבת הסדר שלומדים בה יום שלם?

ההחלטה היתה קשה, והוא נקרע בין שני העולמות. צומת דרכים גורלית עמדה בפניו, והיה נבון אנה יפנה ואנה ילך.

האפשרות להקדיש יום שלם ללימוד תורה בישיבה, נראתה בתחילה כאתגר כמעט בלתי אפשרי. על אף שנפשו נמשכה אל התורה, הוא היה גדוש במרץ בלתי נדלה - "קפיץ", כפי שתיאר את עצמו לימים. בשל כך, בכל פעם שעלתה בלבו המחשבה לבחור במסלול הישיבתי, מיהר להדחיקה ולהסיקה מעל הפרק.

לחיבוטי הנפש שהלמו בו בעוז, נוסף נדבך ערכי-רוחני כבד משקל, והוא היה קשה מכולם: **שאלת הגיוס לצבא**. במושב שרשרת ובישיבה התיכונית שבה למד, נתפס השירות הצבאי כמצוה קדושה של הצלת נפשות, חובה שאין ממנה פטור. מנקודת מבטו באותו זמן, חשש משה כי בבחירה במסלול של ישיבת הסדר, שבה השירות קצר יותר, הוא עלול להחמיץ את קיומה של מצוה זו **בשלמותה**. כבן זקונים שכל אחיו הגדולים שירתו בתפקידים משמעותיים, השאלה "למה שאהיה שונה?" הדהדה בו בעוצמה, והאפשרות להקדיש את זמנו לשיבה נראתה בתחילה כחסרת סיכוי. עד כדי כך ששלוש פעמים נסע ללשכת הגיוס כדי לחתום על דיחוי, וברגע האחרון לא נתנו לבו לעשות זאת לרוב הערך שהיה לו באותם ימים לשירות הצבאי.

דוקא אחד מרבניו בישיבה התיכונית - הרב **יצחק לוי** הי"ו (לימים יושב ראש המפד"ל) - הוא זה שהניח את דעתו מחששו זה, בעצת זהב שהעניק לו: "אני מציע שתבקש דחיית שירות בכל מקרה. הרי אם תרצה לעזוב את הישיבה ולהתגייס - הצבא תמיד יקבלך בזרועות פתוחות; אך אם תתגייס ותרצה לעזוב לטובת הישיבה - הדרך חזור כבר לא תהיה פתוחה בפניך".

כך לאט לאט, המחשבה לתת הזדמנות לשיבה, החלה לקנות

אביב. המסמכים בתיק הוחלפו במסמכים המעידים על היותו תלמיד בישיבת הרמב"ם, והרב יחד עם משה חזרו להשיב את התיק ללשכה. המפקד שקודם לכן הגיש לו את התיק בלא אומר ודברים, כעת פער זוג עינים תמהות. "מאיפה לך התיק הזה?", שאל בזעם מהול בתדהמה. "באיזה רשות אתה מחזיק בו?". "סליחה, אדוני, אבל אתה בעצמך נתת לי אותו" השיב הרב ברוגע. המפקד השתתק. כמי שכפאו שד, נטל את התיק, בדק את המסמכים המעודכנים, ואחר הפטיר ביושר: "טוב, אתה משוחרר..."

מעניין לספר כי בעוד שכל מי שהתוודע לסיפור הנסי הזה, נדהם מהשתלשלות המאורעות הדמיונית, היחיד שלא התפעל היה משה. "על מה יש להתפלא", הגיב בשלוה אופיינית, "הלא זה משנה מפורשת במסכת אבות (פ"ג מ"ה): 'כל המקבל עליו עול תורה - מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'. קיבלתי על עצמי עול תורה, וממילא הסירו מעלי עול מלכות ועול דרך ארץ".

ואל תקרעה, כדי שהיצר לא יוכל להקניט אותך בימי קושי ותהייה: 'מדוע איבדת את עתידיך?...'".

לימים יספר הגר"י ברדא, כי באותה תקופה גורלית קיבל **מסר מיוחד משמים** לשים עינו על גדילתו ופריחתו של רבנו. בחלומו של הגר"י ברדא הופיעה דמות הוד - רב המושב הקודם, הגאון רבי **נסים הכהן זצ"ל**, אשר משה זכה להכירו בצעירותו. במראה החלום פנה אליו רבי נסים בקול רוטט ומלא אחריות: "יש לנו במושב נשמה יקרה, הנער משה בן רבי ברוך חורי - **השגח עליו בעינא פקיאא ושמור עליו מאוד!**"

מי שסבר כי לאחר שהשתלב משה בישיבה יפה, יניח לו היצר הרע ממלחמותיו, התבדה במהרה. צופה רשע לצדיק ומבקש להסיתו מדרך הטוב, והפעם התגייס לבוא בדמות של 'צו גיוס'. זמן קצר לאחר כניסתו ללמוד בישיבת "כסא רחמים" המעטירה, קיבל משה צו המחייב אותו להתייצב. עקב חתימתו על טפסי גיוס בעת לימודיו בישיבה התיכונית, נחסמה בפניו האפשרות להגשת 'דיחוי'.

בסביבתו הקרובה החלה דאגה גדולה: מה יהיה כעת? האם לאחר כל הטלטלות שעבר כדי לזכות להסתופף בחצרות בית ה', ייגנז החלום בטרם מומש?

באופן מעורר השתאות, דוקא משה עצמו שביטל את כל החששות. הוא המשיך לשקוע בלימודו בכל רגע נתון, והשליך את יהבו על בורא עולם.

רב המושב הגר"י ברדא, צפה את הסכנה העתידה לנער השקדן ולדור כולו, ומיד פנה לטול עצה וברכה ועצה מהמקובל האלוקי הגה"ק רבי **משה חדאד-בורתא** זיע"א כדת מה לעשות.

ההוראה שקיבל מהצדיק היתה מפתיעה ובלתי נתפסת: "לך למפקד לשכת הגיוס, ובקש ממנו: '**רבי משה חדאד ביקש את תיק הגיוס של משה חורב**'".

ביודעו את גודל קדושתו של הצדיק, מילא הגר"י אחר ההוראה בדיוקנות. הוא הגיע ללשכת הגיוס, ומסר למפקד את בקשתו של הצדיק. למרבה הפלא וההפתעה, המפקד פנה אל ערימת התיקים שלצדו, שלף את התיק הנושא את השם "משה חורב", ומיד מסר לו בלא אומר ודברים.

כשהתיק בידו מיהר הרב בחזרה אל הצדיק רבי משה חדאד, שהורהו לפנות אל הרה"ג ר' **אברהם חפוטא** שליט"א ראש ישיבת הרמב"ם בתל

משפט המלכיה

הגאון רבי לירן ישי שליט"א

אלה:

ר' יצחק, איש עסקים מוצלח וירא שמים, המקפיד על קלה כבחמורה, אינו מוותר על אף תפילה במנין וקביעת עיתים לתורה. יום אחד בנסיעה לשיעור היומי שלו, הבחין שהזמן קצר, משראה כך, לחץ בחוזק על דוושת הגז ברכבו המפואר, ומיד מנוע הטורבו השמיע קול תרועה כיאה וכנאות לו. יוסי, בחור צעיר שנסע בסמוך, כששמע את קול המנוע, הסיט את מבטו בהתפעלות לעבר מכונית הפאר שלצדו, ותוך כדי התבוננות בה, לא שם לב ונכנס ברכב שלפניו והזיקו.

ר' יצחק, כאיש יודע ספר פנה אל הרב בשאלה, תחילה הקדים ואמר: יודע אני שיוסי ודאי חייב לשלם, כיון שאדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד ואפילו אונס וכמפורש בשו"ע (ח"מ סימן שע"ח סעיף א' וסימן תכ"א סעיף ג). ואין זה גם עונה להגדרה של 'אונס לא מצוי' שיש שפוטרים בו, וכמ"ש הרב המגיד (פ"א מה' חובל ה"ב), והש"ך (שם סק"א) כתב שהרמב"ם לא מחלק. כיון שרעשים מעין אלו נשמעים בכביש, ונהג אמור להיות מוכן לכך]. ועתה נפשו בשאלתו: האם צריך להשתתף עם יוסי בתשלום הנזק, כיון שהוא זה שגרם לו את הסחת הדעת?

תשובה:

הנה ברור שהמזיק לחבירו ע"י רעש, הוא 'גרמא' בנזקין ופטור מדיני אדם, וכיוצא בזה פסק הש"ע (סימן ת"כ סעיף לב) המבעית את חבירו בקול וכו', אע"פ שחלה מהפחד אינו אלא 'גרמא' ופטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. ואף למה שכתב בקצה"ח (סימן שפ"ח סק"ח) שהמבעית את חבירו הוא 'גרמי' [ולא גרמא], ולמי שמחייב בגרמי, באמת יהיה חייב. ע"ש. מכל

מקום פה שלא נגרם נזק ישירות מהרעש, אלא שהרעש גרם נזק לאחר, יש לומר דלכו"ע הוי גרמא, וכן מוכח מהא דסימן ת"י סעיף ל"א במי שנכנס לבור קיים וחפר בו, ועבר שור על שפת הבור ונפל לתוכו מחמת קול החפירה, שאינו אלא גרמא, דמחמת הקול נגרם לשור ליפול ולהינזק. ולכאורה ה"ה להזיק. וע"ע בפתחי חושן (פ"ג נזיקין ה"ו) שכתב כן, והוכיח עוד מהגרמא בב"ק (דף ל"ה ע"א) גבי זה אומר שורך הזיק וזה אומר בסלע לקה, שכמה ראשונים פירשו שמחמת הבריחה נתקל באבן וניזוק, ובכל זאת פטור משום שאינו אלא גרמא. וכתב בהערה (שם) ולפי זה הרודף אחרי חבירו ומחמת הבריחה נתקל והוזק הוא בכלל גרמא.

אחר ששמע ר' שמעון את התשובה, אמר לרב: גם אם זה רק גרמא, חפץ אני לצאת נקי גם ידי שמים, וידועה לי הגמרא בב"ק (דף נ"ה ע"ב) ארבעה דברים דהוו גרמא ופטור מדיני וחייב בדיני שמים?

ענה לו הרב: בקצה"ח (סימן ל"ב סק"א) כתב שיש מיני גרמות שפטור אפילו מדיני שמים, ולא פירש מה הן. ומשו"ת חכם צבי (סימן קל"ח) משמע, דדוקא בארבעת אלו חייב בדיני שמים. וע"ע בשו"ת חוות יאיר (סימן מ"ה וסימן קס"ו) בדין חיוב לצאת ידי שמים בגרמא. אמנם בנחל יצחק (ספקטור סימן ע"ה סעיף ט ענף ו) חלק על הקצות, והוכיח שבכל גרמא בנזקין חייב מדיני שמים, חוץ ממקרה שאין כוונתו להזיק, כי הוא יודע תעלומות לב ושכן מבואר במאירי (שם) והובא בשטמ"ק. ולכן ר' שמעון היקר, אתה, שכלל לא עשית זאת במזיד, ולא התכוונת להזיק, יש לומר שאתה פטור אף מדיני שמים. וכן במנחת פתים (סימן שפה סעיף ג) כתב שגרמא בשוגג פטור אף מדיני שמים, וכ"פ בפתחי חושן (שם סעיף ל"ט). וה' ישמור צאתך ובואך.

מהנעשה והנשמע

תיעוד וסיקור מהמתרחש בממלכת התורה 'כסא רחמים' ובסניפיה

קרדיט צילומים: מושיק, חיים כהן

"עולו ואתכשנו": רגעי התעלות וזיכרון על הציון ועצרות זכרון בהיכל הישיבה במלאת שנה להסתלקותו של מרן זיע"א

בעליה לציון

עצרת ביום חמישי

מורנו הגאון הגדול רבי יצחק ברא שליט"א

מורנו הגאון הרב מצליח חי מאזוז שליט"א

הגאון הגדול הרב מסעוד בן שמעון שליט"א

הגאון הגדול הרב שלמה ידידיה זעפרני שליט"א

הגאון הגדול הרב דוד לאו שליט"א הרב הראשי לשעבר

מורנו הגאון הגדול הרב יצחק ברא שליט"א

עצרת ביום שני

הגאון הרב אהרון כהן שליט"א

הגאון הרב גבריאל סרוסי שליט"א

סיום הש"ס ע"י הבה"ח בן ציון נחום הי"ו

הגאון הרב אברהם דרשן הכהן שליט"א

המגיד משרים הרב גואל אלקריף שליט"א

הדיין הגאון ר' אדיף כהן שליט"א

תּוֹרָה שְׁלִמְדָּתִי בְּאֶף

רבי שמעון בר יוחאי למדנו דרך של צמיחה והתעלות, דוקא מתוך היסורים. הנהר הקדוש שחבר, הוא הדגמא לתורה העמקה ביותר אשר צמחה דוקא מתוך הקשיים.

כִּיצַד תַּחֲבֹר סִפְרָה? בְּמִשְׁוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הַתַּחֲבֹא רָשָׁב" וּבְגֵן בְּמַעֲרָה כְּשֶׁהֵם מְקֻסִּים בְּחוֹל עַד צֹאנָרְם, בְּתַנָּאִים וְשְׂמִיִּים מִיִּנְיַמְאֵלִים, וּבְחֻשֵׁי גְדוֹל מִהֲרֹמָאִים שֶׁחִפְשׂוּ אַחֲרֵיהֶם לְהִרְגֵם. וּבִכְלָל, הִתְהַלְּלָה זֹאת תְּקִיפָה קִשְׁיָה מְאֹד לְעַם יִשְׂרָאֵל - כְּמָה עֲשֻׂרוֹת שָׁנִים אַחֵר חֲרַבְנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אַחֲרֵי חֲרַבְנוּ בֵּיתָר וְאַחֲרֵי כִשְׁלוֹן מֵרַד בַּר כֹּכְבָא.

הַיְדַעְתָּ? הֵיוּ לָהֶם כָּל הַסּוּבוֹת וְהַתְרוּצִים לְהַתִּיאֵשׁ וּלְמַשֵּׁךְ יְדֵיהֶם מִלְמִיד הַתּוֹרָה, וּבְכֵל זֹאת, רַבִּי שְׁמַעוֹן וּבְנֵו וּבְנֵו אֶת אוֹתוֹ שְׁנִים בְּכַדִּי לְהַתְעַלּוֹת בַּתּוֹרָה. יוֹכֵם וְלִילָה הֵם הִתְבּוֹנְנוּ בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה וּבִבְרִיאָה הָאֱלֹקִית שֶׁל הָעוֹלָם, הִגִּיעוּ לִפְסָגוֹת גְּבוּהוֹת בַּהֲבֵנָת רַבָּדִים מְאֹד עֲמָקִים בַּתּוֹרָה, וְהִשְׁיִיגוּ אֶת תּוֹרַת הַסּוּד הַמְבֹאֲרָת בַּסֵּפֶר הַזֶּה.

דְּוָקָא אַז הַתְּגִלָּתָהּ לָהֶם הַתּוֹרָה הַיּוֹתֵר עֲמָקָה. לְאַחַר שֶׁרִשְׁבִּי" הַחֲלִיט שֶׁבְּכָל מְקָרָה הוּא לּוֹמֵד, קִבֵּל סִיעֵתָא דְשִׁמְיָא, וְנִפְתָּחוּ לוֹ מִבּוֹעֵי חֻכְמָה וְחִבֵּר אֶת סֵפֶר הַזֶּה.

מכל מלמדי השכלתי

מַה לּוֹמְדִים מְּ - מְדוּרָה

בְּדָקוֹת
הָרֵאוּשׁוֹת
לְהַדְלִיקָתָהּ,
ה' י א
עוֹלָה יוֹקֶדֶת
וּמִתְנַשֵּׂאת
לְגִבָּהּ רַב,
כְּשֵׁשְׁלֵהבוֹתֶיהָ עוֹלוֹת וּמִקְפָּצוֹת
אֶל עַל, אֵךְ עַד מִהֲרָה הִיא
דּוֹעֶקֶת וְשׁוֹקַעֶת עַד שְׁנוֹמֵר
מִמֶּנָּה רַק אֶפֶר דִּק.
כִּי הֵם תַּעֲנִיגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה,
בְּתַחֲלָה בְּרָאִים בְּשִׁמְיָם, אֵךְ
לֹא עוֹבֵר זְמוֹן רַב וּמִגְלִים אֶת
רִיקְנוֹתָם.

הידעת?

הַתֵּהֲלוּכָה הַנִּתְיָקָה בְּיוֹתֵר

תהלוכת ספר התורה של משפחת עבדו שיוצאת זה קמאתים שנה
ברציפות מצפת אל ציינו של רשב" במרוז. המסרת החלה בתקופה
שעדין לא היה ספר תורה בציון הרשב"י, ומדי שנה עובר ל"ג לעמר
היו יוצאים אפלים מתושבי צפת ורבני העיר אל ציון הרשב"י ומניחים
שם את ספר התורה למשמרת עד לסיים ההלוואה. גם במשך השנים
שנכבד נתרמו הרבה ספרי תורה לציון הרשב"י. המסרת ממשיכה,
ומדי שנה מתקיימת תהלוכת ענק של ספר התורה, שמפקד בכל ימות
השנה בבית הנסט "הצדיק הלבו" בעיר העתיקה. השירה יוצאת
מבית עבד לעבר כפר אגד ומשם בשירת רכבים המלוים בכוחות
משטרה עד הציון במרוז.

כָּלֶם בַּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ

עצם העקץ

הָיוּ שְׁטַעְנוּ בְּעֶבֶר כִּי עֲצָם הֶעֱלֵץ הַנִּמְצָאֹת
בְּתַחֲתִית עֲמוּד הַשְּׂדֵרָה הָיָה חֹסֶרֶת שְׁמוּשׁ, אֶךְ
לְמַעֲשֵׂה הַתְּצִלָּה כִּי הָיָה חֲשׂוּבָה מְאֹד לַעֲגוֹן
הַשְּׂרִירִים בְּאֶזֶן הַדִּירָכִים, הָיָה מְקַפֵּת שְׂרִירִים
וּמְשַׁמֶּשֶׁת לָהֶם נִגְדֵת אַחֲיוּהָ. בְּנוֹסֶר, הָיָה תוֹרֶמֶת
לְהַלִּיכָה זְקוּפָה, וּבְזִכּוּתָהּ הִשְׁיִיבָה נוֹחָה יוֹתֵר. לָכֵן
סוּגִים מְסִימִים שֶׁל כְּאֵב יָגַב מְקוֹרָם בְּכֶגֶם בְּעֲצָם

בסוד השיח

חוסר הקשבה

מסוימת, שבה המרצה מרתק במיוחד, ואילו למרצה אחר שמדבר דברים מעניינים לא פחות, אנשים מגיעים פחות. כי

יש מרצים שיודעים לדבר בצורה מעניינת ומושכת, ומרתק להקשיב להם, לפעמים יותר ממרצה אחר שמדבר בצורה שקטה ויבשה, על אף שהנושא חשוב ומבוקש. וזה קורה לא רק אצל מרצים, אלא גם אצל נשים, גברים, ובחברויות בגיל הבוגר.

לסיכום: כדי שהשני יזכור את המסר שרצינו להעביר לו, ויבצע את הנדרש, נצטרך לדאוג שיקשיב לדברים במלא תשומת הלב. כי אם לא, אין סיכוי שיזכור את חלקו או את כולו, מאוחר יותר. ואם אנשים אינם קולטים כראוי את הנאמר, הם לא מבצעים את מלאכתם כפי שהתבקשו, ובסוף לא נהיה מרוצים ממעשיהם וחבל....

לא ידע לענות. וכן כשמישהו מדבר אתכם באירוע או במסיבה, אתם בטוחים שאינכם מודעים לשיחות אחרות המתנהלות סביבכם, אבל אם מישהו יזכיר את שמכם בצד האחר של החדר, אתם תשמעו אותו מיד. (כלומר, אפשר לשמוע באוזן 2 דברים בבת אחת, אבל לקלוט, להבין, ולהפנים בצורה מלאה, אנחנו מסוגלים פחות). נקודה נוספת: אם מהדברים שאתם אומרים, ומהדרך שבה אתם מדברים, אנשים יחשבו שאתם לא מהימנים, או לא רציניים, הסיכוי שהם יקשיבו לכם יפחת. אנשים נוטים להקשיב לשני, לא רק מפני שהוא מדבר ומסביר משהו, אלא בעיקר בגלל האופן שבו אתם מעבירים את המסר.

אנשים מקשיבים למגנינת הדיבור, צורת הדיבור, והרטוריקה של המדבר. ולכן תראו בחבורת ילדים, איך מישהו מנסה להגיד משפט, ושוב ושוב ילדים אחרים ידחו אותו וידברו לפניו, כי הוא משכנע יותר, ומצחיק יותר, אפילו שלא תמיד המשפט שלו קשור יותר. וכן, אנשים מגיעים בהמוניהם להרצאה

אנשים יאמרו לכם שהם מקשיבים מצוין, לכל מה שאתה אומר, גם אם הם עושים משהו אחר בזמן ההקשבה, למשל: קוראים עיתון, לומדים, או מקשיבים לעדכונים בטלפון. אבל כשתבדוק אתם, למה לא ביצעו את מה שביקשת מהם, תבין, שרוב הסיכויים הם, שהם כלל לא שמעו אתכם, או שהם לא קלטו מה בדיוק ביקשת. הסיבה לכך היא שהם התבלבלו בין הקשבה ובין שמיעה.

כשאנשים לא מקשיבים, הם אולי שומעים אתכם, אבל מפסידים את העיקר, כיון שתשומת הלב שלהם נתונה למשהו אחר. הם קולטים רק חלק מהמסר, אבל הם חושבים שקלטו הכל. יתכן שהם שומעים את המילים ומבינים אותם, אבל המשמעות כולה לא חודרת להכרה שלהם.

כמו למשל: אם מורה רואה תלמיד חולם בהקיץ, ושואל, מה אמרתי הרגע??? אולי יחזור התלמיד על הדברים, או על חלקם, כי הוא שמע אותם באוזן, אבל ברור שהוא לא קלט אותם, ולא הבין את משמעות הדברים. ואם ישאלו אותו גם שאלות על מה ששמע,

הכוח בדיבור

המחמאות והדיבור הנכון, גורמות לשינוי מיידי במצבי הרוח אצל האשה והילדים, ובכוחן גם לשנות לגמרי את האווירה בכל המרחבים הרגשיים בבית.

חז"ל מגלים לנו סוד: עשרה קבין של דיבור ירדו לעולם, ותשעה נטלו הנשים... גם אם ממבט ראשון נראה כי יש באמירה הזו התייחסות שלילית לאשה, אין הדבר כך. חז"ל מבקשים להדגיש כי אצל האשה משמש הדיבור לצורך חשוב מאד, שאם לא כן לא היתה נוטלת ממנו מידה רבה כ"כ. הדיבור הוא חלק כה מרכזי באישיותה, עד שגם אם ימאס לה מכל מעדני העולם ומכל הטיולים וההנאות שראתה וחווה, בדבר אחד היא לא תמאס לעולם - בדיבור. לפי שאין האשה מתקשרת עם בן זוגה אלא בכח הדיבור, ולכן הוא חשוב לה כ"כ, ולא תוכל לוותר עליו.

הגבר לעומת זאת, לא זכה אלא לקב אחד של דיבור. זאת הסיבה שגברים אינם מרבים לדבר אלא לצרכים תכליתיים. גברים בכלל אינם מרבים לדבר על רגשותיהם, ולבטא אותם, (אם לא שהאשה מבקשת ומצליחה לפתוח את לבו) עבורם הדיבור הוא ככלי ענייני בלבד. ולכן רוב החיכוכים הפוקדים את הקשר הזוגי מקורם בהבדל המובנה הזה. היא לא מבינה מדוע הוא מקמץ במילים.... והוא לא מבין מדוע היא מרבה ללהג הרבה ולבזבז לשיטתו את הדיבור שלא לכך נועד....

המשך פרק הבא

נהפכה אשה זו לאשתך??? עיקר ההבדל בין האדם לבהמה הוא בכח הדיבור ובדעת, שהוא שורש הדיבור, ולכן יש לזוגות הצעירים בפרט, וכן שאר האנשים בכלל לשים לב היטב, על כח הדיבור וחשיבותו הרבה, וכמה יש להזהר לפני שנוציא משפט לא מתאים מפיו. (לא מזמן שמענו על זוג שהתחתן בגיל מבוגר, והנישואין לא החזיקו יותר משבוע, וכל זה בעיקר בגלל משפט אחד לא מתאים שהוציא הבחור מפיו בליל הנישואין...)

אילו רק ידענו עד כמה מילים ומחמאות, מסוגלות להעצים את הזוגיות, אילו רק יכולנו להעריך נכונה את עוצמת ההשפעה הרגשית הנגרמת מההתעניינות בבן הזוג, מן היוזמה ליצור שיחה, על ההרגשה הטובה שנוצרת אחרי שיחה טובה, ושיחות הנפש בין האיש לאשתו, היינו יוזמים אותם בעצמנו הרבה יותר. פעולות אלה התלויות בדיבור מסייעות הרבה מאד לשלום בית תקין, תורמות לקירבה ואהבה, וחוסכות הרבה מאד עוגמות נפש, ויכוחים סתמיים, ובזבז כוחות לצורך התפייסות.

ערב הנישואין מהווה נקודת זינוק ולא יעד. אם עד הנישואין היתה ביניכם תקשורת טובה, והעברתם שעות רבות בשיחה ודיבור, מכאן יש להמשיך ולתחזק את הקשר הזוגי בכוח הדיבור יותר ויותר למשך כל החיים....

עבור האשה המחמאות אינן מותרות, הן צורך של ממש, מזונה של הנפש הנשית והכוח המחיה אותה. וכן הדבר גם אצל הילדים.

בפרק זה אנחנו עוברים לדבר על הכח הגדול שנתן לנו ה' בדיבור ובמילים. זה ניתן להטות את האדם, ולשנות את מבטו ורגשותיו מעצבות לשמחה, מרועג לכעס, מקנאה ושנאה לאהבה, וכן להפך. ונקשר את הדברים לבניין הבית וקיומו.

במילים יש כח אדיר, וכמו בכל כח יש בו את האפשרות להועיל וגם להשחית, כדברי שלמה המלך במשלי: "מות וחיים ביד הלשון". הדיבור בכוחו לבנות ולהעצים, אך גם להרוס ולהחריב. כאשר אלוקים ברא את העולם, בראו בדיבור, מכאן נלמד שהמילים הם כמו אבני בנין ובכוחם לבנות עולמות, והמסקנה היא: **שהתנאי הראשון לבניית בית נאמן הוא דיבור נכון....**

הכלה שעומדת מתחת לחופה עם בן זוגה, היא עדיין נחשבת רווקה ומותרת לכל אדם, באמירה של החתן: "הרי את מקודשת לי...". הוא העביר אותה מעולם הרווקות לעולם הנישואין, ונהפכה לאשת איש. באמירה זו של הרי את מקודשת לי רומזים לחתן הטרי שכל ענייני הבית מושתתים על כח הדיבור, ולא רק אלא גם **שעיקר הקשר בין האיש לאשתו מתנהל בדיבור**. ואם ינסה להמעיט בחשיבות הענין יאמרו לו, האם לא בדיבור

